

Poznań, dnia 15 lipca 2004r.

WK 0917/K/41 /03

Pan
Jan Graczyk
Wójt Gminy Lubasz

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 ze zmianami) informuję o wynikach kompleksowej kontroli gospodarki finansowej. Kontrolą kompleksową objęta została gospodarka finansowa Gminy prowadzona na podstawie budżetu gminy przyjętego uchwałą Rady Gminy Nr XXV/296/01 z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2002 r. który przewidywał uzyskanie dochodów w kwocie 8.911.238 zł, limit wydatków na kwotę 8.521.238 zł. Po zmianach plan dochodów zmniejszono do wysokości 9.300.670 zł, a plan wydatków do kwoty 9.176.897 zł. Planowane dochody zostały wykonane w kwocie 8.978.970 zł, a wydatki zrealizowano w kwocie 8.837.847 zł (98,43 %). Budżet zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 339.050 zł.

W okresie objętym kontrolą obowiązywał Statut nadany uchwałą Rady Nr XVII/126/96 z dnia 16 lutego 1996 r. w sprawie przyjęcia jednolitego tekstu Statutu Gminy Lubasz (uchwała opublikowana została w Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 30.08.1996 r. Nr 28, poz. 91). Regulamin Organizacyjny Urzędu przyjęty uchwałą Rady Nr V/31/94 z dnia 28 listopada 1994 r.

W toku kontroli stwierdzono, że nie były przeprowadzone kontrole przestrzegania realizacji procedur, o których mowa w art. 35a ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 155, poz. 1014 ze zm). Zarząd Gminy oraz Wójt kontrolował w nadzorowanych jednostkach wydatki na wynagrodzenia pracowników. Z protokołów kontroli nie wynika, czy procedury kontroli zostały ustalone w formie pisemnej przez kierowników jednostek organizacyjnych. Zgodnie art. 127 ust. 2 ustawy o finansach publicznych „Zarząd jednostki samorządu terytorialnego kontroluje przestrzeganie, przez podległe i nadzorowane przez siebie jednostki sektora finansów publicznych, realizacji procedur, o których mowa w art. 35a ust. 2 pkt 1...”, stosownie zaś do art. 127 ust. 3 „...kontrola, o której mowa w ust. 2, obejmuje w każdym roku co najmniej 5% wydatków podległych jednostek organizacyjnych”.

Zadanie opracowania procedur i kontroli w Urzędzie powierzone zostało Skarbnikowi Gminy pismem Wójta z dnia 2001-12-31; znak sprawy: Ks.1010/82/2001 - pkt I.6.

(str. 11, 31-32 protokołu kontroli, załączniki nr 12, 37 do protokołu kontroli)

Zgodnie z postanowieniami art. 28a ust. 2 pkt 1 ustawy o finansach publicznych (w brzmieniu obowiązującym w 2001 r.) oraz art. 35a ust. 3 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2002 r. ustalenie procedur kontroli jest obowiązkiem kierownika jednostki.

(str. 31 protokołu kontroli, załączniki nr 35, 36 protokołu)

Wójt nie powierzył Skarbnikowi Gminy prowadzenia rachunkowości Urzędu Gminy czym naruszył art. 35 ust. 1 pkt.1 ustawy o finansach publicznych. Zastępca Wójta pismem z dnia 18.08.1997 r., znak sprawy Ks.1010/76/97 udzieliła upoważnienia p. M. B. „...do zatwierdzania rachunków i list płac w zastępstwie Pani Skarbnik. Upoważnienie dotyczy również kontroli rachunkowej i rozciąga się także na wszystkie nieobecności w pracy Pani Skarbnik Gminy”. W zakresie czynności pani M.B. nie zostało ujęte zadanie, które miałyby polegać na prowadzeniu analitycznej ewidencji księgowej do konta syntetycznego 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych - dział 756, rozdział 75618, § 0490, w tym dziennika, konta, zestawienia obrotów oraz sad zaległości i nadpłat. Na podstawie udzielonego przez Zastępcę Wójta upoważnienia p. M. B., która zatwierdzała listy płac - dokumenty księgowe Urzędu w zastępstwie Skarbnika Gminy czym naruszono § 5 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 maja 1991 r. w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych budżetów, jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych (Dz.U. Nr

40, poz. 174 ze zm). w świetle którego (na dzień udzielenia upoważnienia przez Zastępcę Wójta) główny księgowy mógł upoważnić podległych mu pracowników do przeprowadzenia w określonym zakresie kontroli wewnętrznej, jak również do podpisania dokumentów nie wymagających zgłoszenia odmowy podpisu w trybie określonym w § 5 ust. 3 i 4.

(str. 9 protokołu kontroli, załącznik nr 8 do protokołu)

Prowadzenie księgowości „opłat i należności” ujęte zostało w zakresie czynności p. Z. J. - pismem Sekretarza Gminy z dnia 1993-01-29; znak sprawy: Ks. 1010/34/93, w którym ujęto „1) Prowadzenie księgowości podatkowej, a w szczególności: a) prowadzenie księgowości wszystkich podatników, opłat i należności”, ale do zadań inspektora ds. gospodarki komunalnej - p. D. W. należało, zgodnie z pismem Wójta z dnia 25.08.1999, znak sprawy: Ks. 1010/82/99: „...24) organizowanie i nadzór nad funkcjonowaniem targowiska tj. a) przygotowywanie rozstrzygnięć związanych z opłatą targową, jej egzekwowaniem i rozliczaniem”. Zakres czynności nie określa, na czym miało polegać przygotowywanie rozstrzygnięć związanych z rozliczaniem opłaty targowej. P. D. W. prowadziła ewidencję wpłat inkasenta na podstawie odcinków wydanych blankietów opłaty. W zakresie czynności p. W. Wójt nie ujął prowadzenia konta dla rozrachunków z inkasentem.

Wójt nie powierzył p. R. F. prowadzenia rachunkowości Urzędu jako jednostki sektora finansów publicznych, a powierzone zadania (pkt 6.1.2 i 6.1.3. obydwu zakresów zadań) nie są równoznaczne z powierzeniem prowadzenia rachunkowości Urzędu Gminy, w szczególności w kontekście odpowiedzialności za prowadzenie rachunkowości oraz wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi, które mogą być powierzone jedynie głównemu księgowemu urzędowi.

W związku z pismem Wójta z dnia 31.12.2001 r., znak sprawy Ks.1010/82/2001 o powierzeniu p. E. R. „wykonywania zadań głównego księgowego Gminy, w tym prowadzenia rachunkowości budżetu gminy ...”, a nie powierzeniem obowiązków i odpowiedzialności w zakresie prowadzenia rachunkowości Urzędu oraz nie powierzeniem p. R. F. prowadzenia rachunkowości Urzędu, stanowiska głównej księgowej - ani Skarbnik Gminy, ani pani R. F. nie były uprawnione i nie miały obowiązku wykonywać czynności o których mowa w art. 35 ustawy o finansach publicznych w zakresie operacji dotyczących działalności Urzędu, tj. prowadzenia rachunkowości jednostki (urzędu), wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi, dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych w zakresie dotyczącym Urzędu jako jednostki sektora finansów publicznych.

W związku z nie powierzeniem żadnemu z pracowników obowiązków i odpowiedzialności w zakresie prowadzenia rachunkowości Urzędu jako jednostki sektora finansów publicznych - w świetle art. 4 ustawy ust. 5 ustawy o rachunkowości Wójt ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, w tym z tytułu nadzoru.

Tym samym dowodem sprawdzenia, zatwierdzenia i kontroli wszystkich operacji gospodarczych powinien być podpis Wójta na wszystkich dokumentach dotyczących operacji gospodarczych związanych z działalnością Urzędu - art. 14 ust. 2 zdanie drugie ustawy o rachunkowości. Również osobą uprawnioną do stwierdzenia podpisem sprawdzenia i zakwalifikowania dowodów księgowych (w tym raportów kasowych, poleceń księgowania) do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodów w księgach rachunkowych (dekretacji) byłby Wójt Gminy - art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości.

(str. 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19 protokołu kontroli, załączniki nr 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23 25 do protokołu)

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych po 9 listopada 2002 r. wydawane były bez uzyskania opinii Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czym naruszono art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 ze zmianami) gdyż zezwolenia wydaje

Wójt po uzyskaniu pozytywnej opinii gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy.
(str. 34, 232-234 protokołu kontroli, załączniki nr 26, 496-499 do protokołu)

Zakładowy plan kont ustalony został okólnikiem nr 3/02 Wójta Gminy Lubasz z dnia 15 lutego 2002 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie w Lubaszu. W części „B. Wykaz ksiąg rachunkowych” Zakładowego planu kont podane zostały rodzaje ksiąg rachunkowych - wymienione w art. 13 ust. 1 pkt 1 - 4 ustawy o rachunkowości oraz „wykaz składników aktywów i pasywów (księgi inwentarzowe)”.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o rachunkowości „Wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz), potwierdzony ich inwentaryzacją, sporządzają jednostki, które uprzednio nie prowadziły ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą.”

ZPK nie został uzupełniony o wykaz kont ksiąg pomocniczych prowadzonych do konta syntetycznego 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych.

Nie został wykonany wniosek nr 6 zawarty w wystąpieniu pokontrolnym Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 20.11.2000 r., znak sprawy WK 0918/45/99, dotyczący ewidencji dłużników do konta 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych, który stanowił: „...*Doprowadzić ewidencję dłużników (wykazy kont) do zgodności ze stanem faktycznym.*”

ZPK nie zawiera wykazu kont syntetycznych środka specjalnego. W planie kont Urzędu Gminy ujęte zostało jedno konto 131 - rachunki bieżące. Nie zostały uwzględnione pozabilansowe konta do ewidencji weksli in blanco oraz gwarancji (otrzymanych jako zabezpieczenie należytego wykonania umów), weksli in blanco wydanych jako zabezpieczenie spłaty kredytów, pożyczek.

Nieujęcie w zakładowym planie kont wykazów kont stanowiło naruszenie przepisów:

- art. 10 ust. 1 pkt 3 lit b ustawy z dnia 29 września 1994 o rachunkowości (tj. z 2002 r. Dz.U. Nr 76, poz. 694), który stanowi - „jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej wykazu ksiąg rachunkowych, ...” - w zakresie kont syntetycznych środka specjalnego i innych, kont ksiąg pomocniczych,
- § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 153, poz. 1752), który stanowi, że „ustalając zakładowy plan kont, należy kierować się następującymi zasadami: „podstawą prowadzenia rachunkowości może być odpowiedni plan kont, uzupełniony co najmniej o wykaz kont ksiąg pomocniczych, które mają być prowadzone do poszczególnych kont syntetycznych” - w zakresie kont ksiąg pomocniczych.

(str. 35, 36, 40, 215 protokołu kontroli, załącznik nr 42 do protokołu)

W okólniku nr 4/02 Wójta Gminy Lubasz z dnia 15 lutego 2002 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych w Urzędzie Gminy jako nowy element systemu kontroli wewnętrznej wprowadzona została samokontrola.

Wyniki kontroli przeprowadzonej przez RIO wykazały, że samokontrola nie została wdrożona, w szczególności na skutek niezdefiniowania jej procedur, których celem powinna być możliwość eliminowania ewentualnych błędów na poszczególnych stanowiskach pracy.

(str. 36-37 protokołu kontroli, załącznik 43 do protokołu)

Do księgowania odpisów umorzeniowych (amortyzacji) w kwotach zbiorczych od grup środków trwałych, w tym budynków, budowli sporządzony został dowód księgowy wewnętrzny (polecenie księgowania), z którego nie wynika sposób ustalenia wysokości odpisów oraz okres amortyzacji.

Stosownie do art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości „konta ksiąg pomocniczych prowadzi się dla środków trwałych, ..., wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych”, natomiast stosownie do art. 32 ust. 1 ustawy „odpisów

amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środka trwałego dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji.”.

Nie został opracowany plan amortyzacji na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy o rachunkowości w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2001 r., który powinien stanowić podstawę dokonywania odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych). Od 1.01.2002 r. odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) od środka trwałego dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji. Nie dokonanie odpisów amortyzacyjnych i umorzeniowych od poszczególnych środków trwałych na podstawie danych z dokumentu, z którego wynikałoby systematyczne, planowe rozłożenie ich wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji stanowiło naruszenie art. 32 ust. 1 oraz art. 20 ust. 2 pkt 3 i art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

(str. 38 - 40 protokołu kontroli, załącznik nr 46 do protokołu)

Księgi rachunkowe do ewidencji należności i wpłat wynikających z umów cywilnoprawnych - dzienniki obrotów podatku (wzór Min.Fin. 7012), konta na formularzach kont podatkowych (wzór Min.Fin. 7310) - techniką ręczną (księgowość przebitkowa) prowadziła inspektor ds. obsługi kasy. Księgi rachunkowe podatków od osób prawnych, podatków wchodzących w skład łącznego zobowiązania pieniężnego, podatku od środków transportowych prowadzone były techniką komputerową.

W okresie objętym kontrolą obowiązywał zakres czynności inspektora ds. obsługi kasy (pismo z dnia 25 maja 1995 r.; znak sprawy: Ks.1010/138/95), w którym ujęto m.in.:

„3. Prowadzenie ewidencji dochodów budżetowych w zakresie:

- czynszu i dzierżawy za lokale mieszkalne i użytkowe,
- kaucji mieszkaniowych,
- opłat z tytułu użytkowania gruntów, opłat adiacenckich oraz prowadzenie postępowania egzekucyjnego z tytułu nieterminowych wpłat tych należności.”

Faktycznie inspektor ds. obsługi kasy prowadziła ewidencję należności i wpłat wynikających z umów cywilnoprawnych - do konta syntetycznego 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych; nie prowadziła ewidencji dochodów budżetowych (ewidencji do konta 130 - rachunek bieżący jednostki); nie mogła prowadzić również „postępowania egzekucyjnego z tytułu nieterminowych wpłat tych należności” - zgodnie z art. 758 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) „sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów powiatowych i działających przy tych sądach komorników”.

„Prowadzenie księgowości podatkowej, a w szczególności: prowadzenie księgowości wszystkich podatników, opłat i należności” powierzone zostało p. Z. J. (zajmującej stanowisko ds. księgowości podatkowej).

W dalszym ciągu nie były prowadzone konta podatników podatku od środków transportowych - ewidencja prowadzona była wg pojazdów. Na koncie nr rej. PAF 3647, PAI 0587, PAZ 7551 dla każdej z czterech pozycji podane zostały: numery rejestracyjne (trzy), w czterech pozycjach: zaległości BO, przypisy podatku od dwóch pojazdów, odpisy podatku od dwóch pojazdów (w tym od pojazdu ujętego w czwartej pozycji i salda zaległości w podatku od środków transportowych od trzech pojazdów (w czterech pozycjach). Program nie sumuje zaległości podatnika w podatku od środków transportowych (BO i BZ), przypisów, odpisów.

Nr rejestracyjny	BO	Przy. I rata	Wpłaty	Odpisy	BZ
PAF 3647	4.850,50	0,00	0,00	320,20	4.530,30
PAI 0587	290,10	0,00	0,00	86,40	203,70
PAZ 7551	752,20	1.118,00	0,00	0,00	1.870,20
PAF 3647	1.455,30	1.678,00	0,00	0,00	3.133,30
Razem	7.348,10	2.7960	0,00	406,60	9.737,50

Konto dla jednego pojazdu (nr rej. PAF 3647) występuje dwukrotnie.

Nie były prowadzone konta zbiorcze zobowiązania pieniężnego wsi. Przedłożone wydruki nie spełniają wymogu określonego w § 21 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie zasad rachunkowości i planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 50, poz. 511 ze zm.). Na koncie zbiorczym księguje się m.in. wszystkie obroty dotyczące danej miejscowości: przypisy, odpisy, wpłaty dokonywane do rąk inkasenta, zwroty oraz salda - na podstawie zapisów na kontach podatników prowadzonych w kontokwitariuszu - oraz wpłaty dokonywane bezpośrednio do kasy urzędu lub na rachunek bankowy urzędu. W osobnych rubrykach księguje się wpłaty wnoszone przez inkasenta i osobno pozostałe wpłaty.

Do rozliczeń z inkasentami pani Z. J. prowadziła rejestr pn. „Fn V-3520 - Dokumentacja służąca do sporządzania list płac lata 1999 - 2002”, zamiast konta dla rozrachunków z inkasentami.

Ewidencję pozaksięgową rozliczeń wpłat zainkasowanej opłaty targowej prowadziła - inspektor ds. gospodarki komunalnej. Na luźnych kartach wpisywane były ilości wydanych biletów opłaty targowej oraz stawki opłaty.

Nie były prowadzone konta do ewidencji należności i wpłat opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (do konta syntetycznego 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych. Należności za korzystanie z zezwoleń sprzedaż napojów alkoholowych księgowane były na koncie syntetycznym 221 (rozdział 85154, § 048) na podstawie poleceń księgowania w wysokości zrealizowanych dochodów - do zrównoważenia przyjętych wpłat.

Nie były również prowadzone konta ksiąg pomocniczych dla rozrachunków z nabywcami nieruchomości na raty (do konta syntetycznego 226 - Długoterminowe należności budżetowe).

Na koncie syntetycznym 226 - Długoterminowe należności budżetowe dokonywane były zapisy wpłat rat z tytułu sprzedaży nieruchomości na raty, zamiast - na stronie Ma - wysokość rat należnych w roku budżetowym.

Nie były dokonywane przeksięgowania rat należnych w poszczególnych latach budżetowych na konta analityczne do konta 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych i na tym koncie syntetycznym - zapis księgowy: Wn 221, Ma 226 z zapisem równoległym: Wn 840, Ma 760.

Niekompletne były zapisy na kontach analitycznych do konta 221 dla rozrachunków z nabywcami nieruchomości na raty - na kontach tych nie zostały wykazane należności i wpłaty dokonane przed 1996 r.

Nie były prowadzone:

- konta ksiąg pomocniczych dla rozrachunków z tytułu diet przysługujących radnym - jeden z radnych do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie odebrał diety za udział w posiedzeniu Zarządu Gminy w dniu 22 maja 2002 r., a zobowiązanie z tego tytułu nie zostało ujęte w ewidencji księgowej.
- konta pozabilansowe do ewidencji należności i zobowiązań warunkowych (z tytułu otrzymywanych gwarancji, weksli in blanco, wydanych weksli in blanco). Należności warunkowe (weksle in blanco, gwarancje) księgowane były na koncie bilansowym 140 - Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne, zamiast na kontach pozabilansowych.

Do ewidencji rozliczeń z niektórymi jednostkami budżetowymi prowadzone były konta pomocnicze do konta 223 - Rozliczenie wydatków budżetowych - podczas kontroli sprawdzone zostały rozliczenia z:

- Gminnym Zespołem Obsługi Szkół i Przedszkoli,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Dane o wydatkach budżetowych w sprawozdaniach jednostkowych złożonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej były zgodne z wydatkami wykazanymi na koncie prowadzonym dla rozliczeń z tą jednostką.

Wydatki Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Lubaszu wykazane zostały na koncie pomocniczym do konta syntetycznego 223 w kwocie 4.292.483,97 zł.

W sprawozdaniu Rb-28S o wydatkach budżetowych za okres od początku roku do 31.12.2002 r. Zespół w czterech rozdziałach wykazał wydatki w kwocie 465.788,48 zł.

Do konta syntetycznego budżetu 223 - Rozliczenie wydatków budżetowych nie były prowadzone konta ksiąg pomocniczych do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi:

- Szkoła Podstawowa w Lubaszu,
- Szkoła Podstawowa w Miłkowie,
- Szkoły Podstawowej w Kruczu,
- Szkoła Podstawowa w Jędrzejewie,
- Gimnazjum w Lubaszu,
- Gminny Zespół Przedszkoli w Lubaszu.

(str. 40 - 48, 119, 157, 176, 184-187, 224-225, 258-265, 271-277, 339-341 protokołu kontroli, załączniki nr 47 - 51, 332-330 (za okres od początku roku do 31.12.2002 r.), 428, 528, 533, 534 do protokołu)

Nieprowadzenie kont dla rozrachunków z kontrahentami, radnymi, nabywcami nieruchomości na raty, inkasentami, kont zbiorczych zobowiązania wsi oraz kont do ewidencji należności i zobowiązań warunkowych, kont ksiąg pomocniczych do konta syntetycznego budżetu 223 - Rozliczenie wydatków budżetowych stanowiło naruszenia przepisów:

- art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości,
- zasad funkcjonowania konta 223 (konto budżetu) oraz kont 221, 226, 760 i 840 (kont jednostki budżetowej) zamieszczonych w Planach kont ... stanowiących załączniki nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 153, poz. 1752)
- § 9 ust. 5 pkt 1 lit. a), c) i f) 3 i 5, § 18 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie zasad rachunkowości i planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 50, poz. 511 ze zmianami).

Kontrola wykazała przypadki niebieżącego prowadzenia ksiąg rachunkowych - dotyczy to sytuacji nie regulowania zobowiązań wg miesiąca z daty wpływu faktur do Urzędu lecz dotyczy kolejnego miesiąca obejmującego już następny okres sprawozdawczy. Skutkiem zaniechania bieżącego księgowania zobowiązań na kontach, które powinny być prowadzone dla rozrachunków z kontrahentami, w miesiącu, w którym faktura wpłynęła do Urzędu było nie ujęcie zobowiązania w sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych (Rb-Z) za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2002 r., mimo że zobowiązanie było wymagalne na ten dzień. Zaniechania księgowania zobowiązań na kontach dla rozrachunków z kontrahentami - na kontach analitycznych do konta syntetycznego 201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami stanowiło naruszenie przepisu art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.”

(str. 50-52, 89, 121, 264, 278-281, 293 protokołu kontroli, załączniki nr 143, 259 do protokołu)

Pozaksięgowana ewidencja skutków obniżenia stawek podatków prowadzona była na wydrukach komputerowych lub w formie odrębnych zestawień.

Dla I kwartału różnice między sumami podatków wg stawek górnych i według stawek uchwalonych dzielone były przez 12 i mnożone przez 3. Dla II kwartału do skutków obniżenia stawek za pierwszy kwartał dodawana była 1/4 skutków obniżenia stawek wynikająca z różnicy między sumami

podatków obliczonymi przez program komputerowy według stawek górnych i według stawek uchwalonych.

Przyjęta metoda nie uwzględnia zmian w przedmiocie i podstawach opodatkowania występujących w drugim i trzecim miesiącu pierwszego kwartału, w drugim i trzecim miesiącu drugiego kwartału, a z podatków ustalanych w II kwartale (czy następnych - przy narastającym obliczaniu skutków) za okresy wcześniejsze (np. od stycznia, lutego, marca) - przyjmowana była 1/4 tych skutków, zamiast za okres od stycznia do czerwca - za 6 miesięcy, za okres od lutego do czerwca - za 5 miesięcy, od kwietnia do czerwca za 4 miesiące, czy w III kwartale za okres 9 miesięcy jeżeli podatek był ustalony za okres od stycznia do grudnia.

Poza tym dla skutków obniżenia ceny skupu żyta przyjętej jako podstawa obliczania podatku rolnego na obszarze gminy przyjmowana była różnica między sumami podatku rolnego wg stawki górnej i stawki uchwalonej - po ulgach, w tym ulgach nie związanych z przedmiotem i podstawami opodatkowania (inwestycyjnych, żołnierskich).

W pozaksięgowej ewidencji skutków odroczenia terminów płatności, umorzenia zaległości podatkowych nie zostały podane podstawy ujęcia danych w tej ewidencji (numery decyzji, daty ich wydania, doręczenia). Nie zostały również podane kwoty umorzonych odsetek za zwłokę umorzonych łącznie z umorzonymi zaległościami podatkowymi.

W nawiasach wpisywane były daty (dla odroczeń mógł to być nowy termin płatności) lub „raty” bez wskazania terminu, np. w podatku rolnym w poz. 1 za I kwartał oraz w podatku od nieruchomości w poz. 1 za I kwartał wpisane zostały „raty” bez wskazania terminów zapłaty tych rat. Podobnie za II kwartał w poz. 1 w podatku rolnym oraz w poz. 1 i 3 w podatku od nieruchomości.

Ze sposobu prowadzenia ewidencji odroczeń nie jest możliwe ustalenie, czy kwoty wykazane w skutkach rozłożenia zaległości na raty w II kwartale wynikają z decyzji wydanej w I czy w II kwartale 2002 r.

W zeszycie nie zostały rozgraniczone skutki odroczeń, rozłożenia na raty czy umorzenia zaległości wg klasyfikacji budżetowej - w jednym zestawieniu podane zostały kwoty ulg udzielonych osobom fizycznym jak i osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym niemającym osobowości prawnej.

Wójt nie ustalił w zakładowym planie kont formy prowadzenia ewidencji (pozaksięgowej) do ustalania skutków obniżenia stawek podatku od nieruchomości, skutków obniżenia ceny skupu żyta przyjętej jako podstawa obliczania podatku rolnego na obszarze gminy, skutków odroczeń terminów płatności podatków, odroczenia zapłaty zaległości podatkowych lub rozłożenia zaległości podatkowych na raty, zwolnień tj. formy zapewniającej możliwość sporządzenia sprawozdań z wykonania planu dochodów budżetowych i z wykonania podstawowych dochodów budżetowych zgodnie ze stanem faktycznym.

Z zakresów czynności pani Z. J. i pani U. N. (zatrudnionych w Urzędzie w okresie objętym kontrolą) nie wynika obowiązek prowadzenia pozaksięgowej ewidencji do ustalania skutków obniżenia stawek, innych ulg, wynikających z uchwał Rady Gminy (zwolnienia), decyzji organu podatkowego (skutków odroczeń, rozłożenia zaległości podatkowych na raty, umorzenia zaległości podatkowych, w tym odsetek od umorzonych zaległości).

Wniosek o ustalenie formy pozaksięgowej ewidencji skutków obniżenia stawek podatku od nieruchomości oraz pozaksięgowej ewidencji skutków oraz ulg w podatkach zawarty został w wystąpieniu pokontrolnym RIO z dnia 20.11.2000 r., znak sprawy WK 0918/45/99 - wniosek nr 10.

Uwzględniając zastrzeżenia wniesione przez Wójta (pismo z dnia 5 grudnia 2000 r., znak sprawy Fn.IV-3250/51/2000) do wniosku nr 10 - w części dotyczącej zwolnienia od podatku od nieruchomości gruntów i budynków pozostających we władaniu sołectw, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu uchwałą Nr 19/2001 z dnia 4 stycznia 2001 r. w pozostałym zakresie ustalenia dokonane w toku kontroli kompleksowej i zalecenia zawarte we wniosku pokontrolnym Nr 10 uznało za zasadne. W zakresie ewidencji skutków obniżenia stawek podatków i innych ulg wniosek nr 10 stanowił: „Dla zapewnienia rzetelnego sporządzania sprawozdań z wykonania budżetu ustalić formę prowadzenia pozaksięgowej ewidencji skutków wynikających z obniżenia sta-

wek podatków oraz skutków innych ulg w podatkach”. Wniosek nr 10 w tym zakresie nie został wykonany.

Nieustalenie w zakładowym planie kont formy pozaksiegowej ewidencji skutków obniżenia stawek podatków oraz innych ulg podatkowych stanowiło naruszenie przepisu § 12 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 153, poz. 1752), który stanowi, że „zakładowy plan kont powinien zapewniać możliwość sporządzenia sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach”.

(str. 73, 153 - 156, 287-288 protokołu kontroli, załącznik nr 537 do protokołu kontroli)

Gmina nie sporządziła i nie złożyła w 2002 r. deklaracji w sprawie: podatku od nieruchomości - od gruntów i budynków stanowiących własność gminy, nie oddanych we władanie osobom fizycznym lub prawnym i innym jednostkom organizacyjnym oraz podatku leśnego - od lasów stanowiących własność gminy czym naruszono art. 6 ust. 8 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (w zakresie podatku od nieruchomości) i art. 66 ust. 8 pkt 1 ustawy o lasach (w zakresie podatku leśnego).

W sprawozdaniach z wykonania planu dochodów budżetowych oraz sprawozdaniach z wykonania podstawowych dochodów podatkowych skutki obniżenia stawek podatku od nieruchomości - gruntów i budynków stanowiących własność gminy nie zostały wykazane.

Skutki obniżenia stawek podatku od nieruchomości wg kontroli, wg sprawozdań oraz różnice (razem rozdz. 75615, 75616 § 31) wynosiły:

Wyszczególnienie	Razem wg kontroli	Wg sprawozdań	Różnica
Narastająco za I kwartał	99.318,16	81.919,90	17.398,26
Narastająco za II kwartały	198.225,03	162.592,60	35.632,43
Narastająco za III kwartały	297.924,10	239.160,90	58.763,20
Narastająco za IV kwartały	396.702,95	316.880,40	79.822,55

W zestawieniu, w kolumnie „Razem wg kontroli” uwzględnione zostały dane z deklaracji złożonej przez Urząd podczas kontroli w 2004 r., w tym nieruchomości w Klempiczu, do której tytuł prawny posiada Gminny Ośrodek Kultury, nieruchomości, do których tytuł prawny posiada Gminny Klub Sportowy RADWAN - wg wyjaśnienia Zastępcy Wójta nieruchomości te ujęte zostały w deklaracji sporządzonej przez Urząd.

Dla ustalenia skutków obniżenia stawek podatku od nieruchomości, których wielkości ustalone są pozaksiegowo, uwzględniony został stan faktyczny w zakresie gruntów i budynków stanowiących własność gminy w 2002 r., ustalony w deklaracji (i korektach) złożonych w 2004 r.

Skutki obniżenia ceny skupu żyta przyjętej jako podstawa obliczania podatku rolnego na obszarze gminy według kontroli, wg sprawozdań oraz różnice (razem rozdz. rozdz. 75615, 75616 § 32) wynosiły:

Wyszczególnienie	Razem wg kontroli	Wg sprawozdań	Różnica
Narastająco za I kwartał	9.165	6.788	2.377
Narastająco za II kwartały	18.636	15.341	3.295
Narastająco za III kwartały	27.943	24.182	3.761
Narastająco za IV kwartały	37.270	33.821	3.449

Urząd Gminy do ustalenia skutków obniżenia ceny skupu żyta przyjął różnice między sumami podatków wg stawki górnej i stawki uchwalonej (ceny skupu żyta) po odjęciu ulg w podatku. (str. 53, 54, 57, 63 protokołu kontroli, załączniki nr 53 - 103 do protokołu kontroli)

Dane dotyczące zwolnień od podatku od środków transportowych w sprawozdaniu zbiorczym Rb-27S z wykonania planu dochodów za okres od początku roku do dnia 31 marca 2002 r. są

niezgodne z danymi sprawozdania jednostkowego złożonego przez Urząd Gminy za ten okres - dane w sprawozdaniu zbiorczym są natomiast zgodne ze stanem faktycznym.

Dane w sprawozdaniu jednostkowym są niezgodne ze stanem faktycznym - w sprawozdaniu jednostkowym za okres do 31.03.2002 r. nie zostały wykazane skutki zwolnienia od podatku od środków transportowych - ustawy termin płatności przypada na 15 lutego 2002 r.

(str. 72 protokołu kontroli, załącznik 208 do protokołu kontroli)

Niewykazanie skutków obniżenia stawek podatków, w tym na skutek nieprowadzenia poza księgową ewidencję tych skutków, w tym od przedmiotów opodatkowania stanowiących własność gminy, stanowiło naruszenie § 3 ust. 1 pkt 9 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 24, poz. 279 ze zm.), który stanowi, że: „w kolumnie "Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy" wykazuje się kwoty stanowiące różnicę pomiędzy dochodami, jakie gmina lub miasto na prawach powiatu mogłaby uzyskać, stosując górne stawki podatkowe, a dochodami, jakie uzyskała, stosując niższe stawki uchwalone przez radę gminy lub miasta na prawach powiatu; w przypadku zastosowania przez gminę lub miasto na prawach powiatu obniżenia górnej stawki różnicę - pomiędzy stawką górną a przyjętą w uchwale przez radę gminy lub miasta na prawach powiatu, przemnożoną przez podstawę opodatkowania - wykazuje się w kolumnie "Skutki obniżenia górnych stawek..." sprawozdań dotyczących dochodów budżetowych narastająco od początku roku do końca okresu sprawozdawczego; skutki obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości wykazują również gminy, w których liczba mieszkańców nie przekracza 15 tysięcy”.

Wykazanie w sprawozdaniu zbiorczym wykonania planu dochodów budżetowych innych danych liczbowych niż zawarte w sprawozdaniu jednostkowym stanowiło naruszenie przepisu § 10 ust 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 24, poz. 279 ze zm.), zgodnie z którym „nieprawidłowości w sprawozdaniach, ujawnione w trybie ust. 3 i 4, powinny być usunięte przez kierowników jednostek sporządzających sprawozdania jednostkowe przed włączeniem zawartych w nich danych do sprawozdań łącznych lub zbiorczych.”

Niezłożenie przez Gminę w 2002r. deklaracji w sprawie podatków: od nieruchomości i podatku leśnego stanowiło naruszenie art. 6 ust. 9 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84) - w zakresie podatku od nieruchomości i art. 66 ust.1 ustawy z dnia 28 września 1991 (Dz.U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679) o lasach – w zakresie podatku leśnego.

Ewidencje spraw podatkowych stanowi „Rejestr podań w sprawach podatkowych”, w którym ewidencjonowane były sprawy podatkowe wg wsi np. Antoniewo, Goraj, Dębe, Jędrzejewo, Stajkowo i pozostałe miejscowości z terenu gminy (w znaku sprawy wydawanych decyzji występuje numer wg miejscowości, np., w sprawach podatkowych dotyczących podatników ze wsi Kamionka elementem znaku sprawy jest nr 5, Lubusza - nr 9, Krucza - nr 7, a w części dotyczącej poszczególnych wsi (sołectw) - umorzenia, odroczenia, rozłożenie na raty podatków: rolnego, od nieruchomości, od posiadania psów.

W przedłożonych aktach spraw dotyczących ulg podatkowych (umorzenia zaległości podatkowych, odroczenia terminów płatności podatków, odroczenia płatności zaległości podatkowych, rozłożenia zaległości podatkowych na raty) nie były prowadzone spisy spraw.

Urząd Gminy występował do kontrahentów z pismami oznaczonymi numerami kolejnych spraw:

- do pięciu oferentów o wypełnienie i przesłanie załączonego wykazu materiałów biurowych - pisma z dnia 14 maja 2002 r., oznaczone numerami spraw: GŚR. 2100/25/2002, GŚR. 2100/26/2002, GŚR. 2100/27/2002, GŚR. 2100/28/2002, GŚR. 2100/29/2002.
- do trzech przedsiębiorców z informacją, że rozpoczął postępowanie w sprawie udzielenia zamówienia publicznego w trybie negocjacji z zachowaniem konkurencji - pisma z dnia 01 sierpnia

nia 2002 r. oznaczone numerami spraw: D-2222/N/1a/2002 D-2222/N/2a/2002, D-2222/N/3a/2002,

- do siedmiu przedsiębiorców z zapytaniem o cenę - pisma z dnia 20 lutego 2002 r. oznaczone numerami spraw: GK 7063/5/02, GK 7063/6/02, GK 7063/7/02, GK 7063/4/02, GK 7063/3/02, GK 7063/2/02, GK 7063/1/02

(str. 72-74, 299, 301, 309 protokołu kontroli, załącznik nr 568 do protokołu)

Nieprzewodzenie spisów spraw stanowiło naruszenie z § 16 ust. 1 Instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. Nr 112, poz. 1319 ze zm.), który stanowi, że „dla każdej, końcowej w podziale klasyfikacji, pozycji jednolitego rzeczowego wykazu akt zakłada się spis spraw oraz odpowiadającą temu spisowi teczkę aktową do przechowywania w niej spraw ostatecznie załatwionych. Wszystkie pisma (dokumenty) dotyczące jednej sprawy należy gromadzić i przechowywać w sposób umożliwiający ustalenie daty wszczęcia i zakończenia sprawy. ”Oznaczenie pism różnymi numerami spraw jest niezgodne z § 17 ust. 3 cytowanej Instrukcji, który stanowi, że „sprawę (nie pismo) rejestruje się tylko jeden raz na podstawie pierwszego pisma w danej sprawie otrzymanego z zewnątrz lub sporządzonego wewnątrz urzędu. Dalszych pism w danej sprawie nie wpisuje się do spisu spraw, lecz dołącza do akt sprawy w porządku chronologicznym. Wzór formularza spisu spraw określa załącznik nr 5”. Pod datą 31.12.2002 r. w księgach rachunkowych (na kontach podatników) dokonane zostały przypisy i odpisy podatków, tzw. „likwidacja sald”. Odpisy dokonane zostały bez wydania decyzji o umorzeniu zaległości podatkowych. Odpisy nie zostały ujęte w sprawozdaniach budżetowych za okres od początku roku do dnia 31.12.2002 r. jako umorzenia.

W zakresie tzw. likwidacji sald dane w sprawozdaniach budżetowych: Rb-PDP oraz RB-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2002 r. są niezgodne z ewidencją księgową. W ewidencji księgowej odpisana została kwota łącznie w wysokości 29,04 zł - kwota ta nie została wykazana jako umorzenie zaległości podatkowych. Poza tym odpisanie kwot składających się na podaną sumę dokonane zostało bez decyzji organu podatkowego o umorzeniu zaległości podatkowych.

W wyjaśnieniu z dnia 18 marca 2004 r., znak sprawy Or.0117/42/04 Zastępca Wójta podała m.in.:',... Dokonując odpisów na kontach podatników kierowano się zasadą określoną w art. 67 § 4 Ordynacji podatkowej, która mówi, że organ podatkowy może umorzyć zaległość podatkową z urzędu, jeżeli kwota tej zaległości nie przekracza pięciokrotnej wartości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym. W brzmieniu obowiązującym w 2002 r. przepis Ordynacji podatkowej nie rozstrzygał jednoznacznie sposobu, w jaki ta decyzja ma zostać podjęta. Kwota dokonania odpisów wynosi 25,90 zł i nie została ujęta w skutkach umorzenia zaległości podatkowych w sprawozdaniach PDP i Rb-27S.”

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych kwota wynikająca z tzw. likwidacji sald ustalona została w wysokości 29,04 zł.

(str. 75-76, 161, 170 protokołu kontroli, załącznik nr 126 do protokołu kontroli)

Dokonywanie odpisów w ewidencji księgowej - likwidacji sald zaległości bez decyzji organu podatkowego stanowiło naruszenia art. 67 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.), który stanowi, że „w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym organ podatkowy, na wniosek podatnika, może umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe lub odsetki za zwłokę”.

Niewykazanie w sprawozdaniach budżetowych (jednostkowym i zbiorczym) skutków umorzenia zaległości podatkowych w formie „likwidacji sald” stanowiło naruszenie § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, który stanowi, że: „kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej”.

Niezgodne z danymi ze sprawozdań jednostkowych były dane w sprawozdaniach zbiorczych o stanie należności - Rb-N za okres od początku roku do 31.03.2002, do 30.06.2002, do 30.09.2002 i do

31.12.2002 r., z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27S - sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2002 r.),

Różnice wynikają z braku jednostkowych sprawozdań budżetowych, jakie powinien składać Przewodniczący Zarządu Gminy za okresy od początku roku do 31 marca, do 30 czerwca i 30 września 2002 r., a za okres od początku roku do 31.12.2002 r. - Wójt.

Dotyczy to różnic w danych liczbowych, których nie wykazują w sprawozdaniach jednostkowych jednostki organizacyjne gminy.

(str. 82 - 84 protokołu kontroli, załączniki nr 140 do protokołu kontroli)

Niesporządzenie przez Zarząd Gminy sprawozdań jednostkowych Rb-N - o stanie należności, Rb-27S - sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych stanowiło naruszenie § 4 ust. 1 pkt 2 lit. a) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w brzmieniu obowiązującym w 2002 r., zgodnie z którym „do sporządzania i przekazywania sprawozdań jednostkowych są obowiązani - w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego m.in. przewodniczący zarządów jednostek samorządu terytorialnego - Rb-27S, Rb-27ZZ, Rb-PDP, Rb-28S, Rb-50, Rb-Z, Rb-N, Rb-NDS, a w związku z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych w brzmieniu ustalonym przez art. 83 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 ze zm.) - do sporządzania wymienionych sprawozdań jednostkowych - Wójt Gminy - za okres od początku roku do dnia 31.12.2002 r.

W zestawieniu „Zobowiązania wymagalne na 30.06.2002 r. - Urząd Gminy Lubasz” sporządzonym przez panią R. F. nie zostało ujęte zobowiązanie wynikające z faktury VAT nr 296/02/W wystawionej w dniu 27 maja 2002 r. przez Przedsiębiorstwo Produkcyjne Betonów i Montaży „BETOMONT” sp. z o.o. w Obrzycku - wartość 569,24 zł. W fakturze przedsiębiorca podał formę i termin płatności: przelew; 2002/06/03 - data wpływu do Urzędu: 27.05.2002 r., poz. dz. koresp. 2241. Faktura została skierowana przez Wójta do „J. Sz. + księgowość”. Pod dyspozycją Wójta pani R. F. zamieściła adnotację „wpływ do księgowości 8 lipiec 2002”.

W zestawieniu „Zobowiązania wymagalne na 30.06.2002 r. - Urząd Gminy Lubasz” nie zostało ujęte zobowiązanie w kwocie 700,00 zł wynikające z rachunku nr 34 wystawionego przez firmę Psycholog. Zleceniobiorca w rachunku nie podał terminu płatności.

Termin ten wynika z § 4 ust. 2 umowy zlecenia zawartej w dniu 2 stycznia 2002 r. pomiędzy Gminą Lubasz reprezentowaną przez Zarząd Gminy, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy a firmą „Psycholog” - „Wynagrodzenie powyższe płatne jest w terminie 7 dni od daty otrzymania przez Zleceniodawcę rachunku wystawionego przez Zleceniobiorcę.”

Rachunek nr 34 wpłynął do Urzędu Gminy w dniu 10.06.2002 r. i zgodnie z umową zobowiązanie powinno być uregulowane najpóźniej w dniu 17.06.2002 r. - z tym dniem stało się zobowiązaniem wymagalnym, podlegającym wykazaniu w sprawozdaniu Rb-Z za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2002 r.

Decyzją Nr Fn.V-3255/16/5/02 z dnia 24.09.2002 r. doręczoną w dniu 25.09.2002 r. organ podatkowy rozłożył na trzy raty zaległość w podatku od środków transportowych Przedsiębiorstwu „T...” spółka cywilna - J.W., E.Ł.

Skutki rozłożenia zaległości podatkowej w II racie ujęte zostały w rozdziale 75616 (podatek od środków transportowych od osób fizycznych) - zamiast w rozdziale 75615 (podatek od środków transportowych od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej).

Dane w sprawozdaniach jednostkowych za III kwartał z wykonania planu dochodów budżetowych są niezgodne ze stanem faktycznym, zgodne ze stanem faktycznym są natomiast dane w sprawozdaniu z wykonania podstawowych dochodów podatkowych Rb-PDP (ulgi podawane są w kwotach zbiorczych).

W skutkach ulg podatkowych (zwolnień) w podatku od nieruchomości w rozdziale 75616 zamiast w rozdziale 75615 wykazane zostały skutki zwolnień od podatku od nieruchomości gruntów i budynków będących w posiadaniu kościelnej jednostki organizacyjnej, stowarzyszenia, spółki cywilnej.

Wykazane zostały zwolnienia od podatku od nieruchomości, których części pozostawały w 2002 r. we władaniu jednostek OSP, GOK.

W deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości od gruntów i budynków złożonej w 2004 r. (podczas kontroli) Urząd ujął dane dotyczące nieruchomości przekazanych Gminnemu Klubowi Sportowemu RADWAN protokołem zdawczo-odbiorczym przekazania - przejęcia nieruchomości położonych w miejscowości Lubasz, sporządzonym w dniu 21 lutego 2001 r. - dane w deklaracji są niezgodne ze stanem faktycznym.

Dane w sprawozdaniach:

- Rb-Z sprawozdaniu o stanie zobowiązań wymagalnych za okres od początku roku do 30.06.2002 r.,
 - Rb-27S - sprawozdaniach z wykonania planu dochodów budżetowych
 - PDP sprawozdania z wykonania podstawowych podatkowych
- były niezgodne ze stanem faktycznym.

(str. 64 - 67, 78, 79, 80, 87 - 89, 151-152 protokołu kontroli, załączniki nr 106, 107, 142, 143, 144, 411, 412 do protokołu)

Placówki oświatowe nie prowadziły ksiąg rachunkowych (dzienników, kont syntetycznych, zestawień obrotów i sald kont ksiąg głównych). Odrębnych zbiorów ksiąg rachunkowych (kont syntetycznych, zestawień obrotów i sald kont ksiąg głównych) dla poszczególnych placówek nie prowadził również GZOSiP.

W 2002 r. jeden zbiór ksiąg rachunkowych (księga dziennik-główna) prowadzony był w GZOSiP - dla operacji gospodarczych placówek i zespołu. Zestawienia obrotów i sald kont syntetycznych za poszczególne okresy sprawozdawcze (miesiące) i zestawienie na ostatni dzień 2002 r. nie zostało przez GZOSiP sporządzone.

Na skutek nieprowadzenia ksiąg rachunkowych (dzienniki, konta ksiąg głównych, zestawień obrotów i sald kont ksiąg głównych do sporządzenia bilansów jednostkowych) placówki oświatowe nie złożyły w 2003 r. bilansów jednostkowych.

Podczas kontroli Dyrektor GZOSiP przedłożył (załączone do wyjaśnienia) bilanse placówek oświatowych, z tym że brak było danych do sporządzenia bilansów - przy braku kont syntetycznych dla poszczególnych jednostek brak było danych do sporządzenia zestawień obrotów i sald kont ksiąg głównych, a tym samym bilansów.

Nieprowadzenie ksiąg rachunkowych przez placówki oświatowe stanowiło naruszenie:

- art. 2 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, który stanowi, że „przepisy ustawy o rachunkowości, ... stosuje się do mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej gmin, powiatów, województw i ich związków, a także państwowych, gminnych ... jednostek budżetowych”,
- art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, który stanowi „jednostki sektora finansów publicznych stosują jednolite zasady rachunkowości”,
- § 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych, zgodnie z którym „jednostki prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości i ustawy o finansach publicznych, z uwzględnieniem zasad szczególnych określonych w rozporządzeniu”.

(str. 84-87 protokołu kontroli, załączniki nr 141 do protokołu kontroli)

Zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.):

- ust. 7 pkt 3. (drugie zdanie) Do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności: zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkoły lub placówki,
- ust. 9. W celu wykonywania zadań wymienionych w ust. 7, organy prowadzące szkoły i placówki mogą tworzyć jednostki obsługi ekonomiczno-administracyjnej szkół i placówek lub organizować wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną prowadzonych szkół i placówek, o której mowa w ust. 7 pkt 3.

Nie sporządzenie bilansów przez placówki oświatowe stanowiło naruszenie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych, który stanowi, że „jednostki i placówki kontynuujące działalność sporządzają sprawozdanie finansowe, zwane dalej "bilansem", na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych (dzień bilansowy), to jest na dzień 31 grudnia”.

Rady pedagogiczne placówek oświatowych zaopiniowały projekty planów finansowych oraz plany finansowe placówek.

Spełniony został wymóg wynikający z przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty:

- w zakresie opinii do projektów planów finansowych - art. 41 ust. 2 pkt 2 ustawy,
- w zakresie opinii do planów finansowych - art. 50 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 52 ust. 2 ustawy.

Inspektor ds. obsługi kasy sporządzała raporty kasowe, w których ujmowane były kwoty przychodów gotówki do kasy. Na dowód sprawdzenia raporty były podpisywane przez p. R. F. - raport nr 62/2002, 70/2002, 76/2002. Sporządzone zostały m.in. raporty kasowe:

a) obroty raportu kasowego nr 62/2002 „Podstawowy” wykazane zostały w kwotach:

	Przychód	Rozchód
Przychód	3.000,00	707,48
Stan poprzedni	1.093,85	
Stan obecny		3.386,37
Razem	4.093,85	4.093,85

W poz. 1 raportu ujęty został przychód gotówki do kasy - treść: „Pobrano czekiem” - kwota 3.000,00 zł. Sposób ujęcia pobrania gotówki z rachunku do kasy podany został przez panią R. F. - dekret na raporcie: 101/00/130/000/00101/0000/00 - kwota 2.292,52 zł. Kwota ujęta na stronie Wn konta kasa jest inna niż przychód w raporcie kasowym.

Pozostałe operacje dotyczące wypłaty gotówką z kasy zostały zadekretowane: Wn 400, Ma 130 (różne rozdziały i § klasyfikacji budżetowej).

Sposób zapisu księgowego - rozchód gotówki z konta 130 - Rachunek bieżący jednostki jest niezgodny ze stanem faktycznym, tj. z wypłatami gotówką z kasy.

Potwierdzenie wprowadzenia operacji wg dekretacji - z konta 130 - zawiera wydruk komputerowy z programu RADIX FKJ 5.09 - „Raport kasowy nr 226 z dnia 02.05.08” - z którego wynika, że rozchody dokonane z kasy gotówką ujęte zostały jako rozchody z konta 130 - Rachunek bieżący jednostki budżetowej, zamiast z konta 101 - Kasa.

b) w raporcie Nr 76/2002 „Podstawowy” za dzień 31 maja 2002 r. ujęty został przychód gotówki - „Pobranie z BS czek 3000505849” kwota 6.000 zł - poz. 1 raportu.

W wydruku komputerowym z programu RADIX FKJ 5.09 pn.: „Raport kasowy nr 269 z dnia 02.05.31” w poz. 17 i 18 podane zostało pobranie pogotowia kasowego:

- zapis ujemny kwoty 523,44 - Wn konto 101/000/00000/0000/00,
- zapis ujemny kwoty 523,44 - Ma konto 130/000/00101/0000/00,

Zapis wprowadzony do programu komputerowego jest niezgodny ze stanem faktycznym; na koncie kasa nie został ujęty przychód gotówki - zapis Wn na koncie kasa powinien wynosić 6.000,00 zł.

c) w raporcie kasowym nr 212/02 - „Podstawowy” za dzień 10.12.2002 r. ujętych zostało 12 pozycji, w tym w kwotach zbiorczych:

- poz. 2. „Wypł. delegacje” w kwocie 472,47 zł. Do ujęcia w raporcie kasowym sporządzone zostało przez panią P. polecenie księgowania oznaczone numerem identyfikacyjnym dowodu księgowego RK 628/33663-33670, w którym jako zapis księgowy podane zostały nazwiska pracowników oraz kwot zwrotu kosztów podróży służbowych.

Polecenia wyjazdu służbowego nie zostały powiązane z raportem kasowym - na poleceniach wyjazdu służbowego nie zostały wpisane numery i pozycje raportu kasowego z uwagi na ich ujęcie w poleceniu księgowania.

d) w raporcie kasowym nr 68/2004 za okres 16.03.2004 r. - do momentu rozpoczęcia kontroli - obroty i stany wynosiły:

- przychody	19.864,26
- stan poprzedni	0,00
- stan obecny	19.864,26
- suma (przychód, rozchód)	19.864,26

Kwota 19.864,26 ujęta została w poz. 1 raportu. Do ujęcia tej kwoty w raporcie zostało sporządzone przez panią P. w dniu 16.03.2004 r. polecenie księgowania, w którym jako treść wpisała „Przyjęto gotówkę podatek od nieruchomości, rolny:

- H.B. Lubasz	8.879,50
- H.B. Lubasz	8.086,26
- H.B. Lubasz	<u>2.898,50</u>
- Razem	19.864,26”

(str. 110 - 113 protokołu kontroli, załącznik nr 361 do protokołu kontroli)

Potwierdzenie podpisem przez p. R. F. sprawdzenia dowodów księgowych stanowiło naruszenie zakresu uprawnień wynikających z obowiązujących w 2002 r. zakresów czynności pracownika, a zaniechanie sprawdzania dowodów księgowych oraz zatwierdzania przez Wójta Gminy - art. 14 ust. 2 zdanie drugie ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym: „sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi”.

Księgowanie operacji na podstawie dowodów nie sprawdzonych i nie zatwierdzonych stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy, który stanowi, że: „dowód księgowy powinien zawierać co najmniej: stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania”.

Księgowanie rozchodów gotówki z konta 130 - Rachunek bieżący w innych kwotach niż kwoty przychodów w raportach kasowych (oraz na stronie Wn konta 101 - Kasa) stanowiło naruszenie:

- art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „księgi rachunkowe powinny być prowadzone ... bezbłędnie”, a art. 24 ust. 3 ustawy, że „księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe ...” oraz
- zasad funkcjonowania konta 130 - Rachunek bieżący określonych w Planie kont dla jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 153, poz. 1752). Zgodnie z tymi zasadami „na stronie Ma konta 130 ujmuje się zrealizowane wydatki budżetowe zgodnie z planem finansowym jednostki budżetowej, w tym również środki pobrane do kasy na realizację wydatków budżetowych”.

Gospodarkę drukami ścisłego zarachowania w okresie objętym kontrolą powinna prowadzić inspektor ds. obsługi kasy, w której zakresie czynności z dnia 25 maja 1995 r.; znak sprawy: Ks.1010/138/95 Wójt Gminy ujął: „II. 1. Prowadzenie obsługi kasowej Urzędu Gminy i GZEAS, a w tym: „e) prowadzenie gospodarki drukami ścisłego zarachowania.”

Księgę druków ścisłego zarachowania do ewidencji arkuszy spisów z natury przedłożyła podczas kontroli inspektor ds. księgowości podatku VAT, w której zakresie czynności prowadzenie takiej księgi nie zostało ujęte.

Sposób prowadzenia ewidencji podany został we wskazówkach „Ksiąg druków ścisłego zarachowania” (wzór K-210).

Zapisy w księgach druków ścisłego zarachowania były niekompletne, w szczególności w zakresie przychodów niewykorzystanych druków, potwierdzeń pobrania druków. Błędy w zapisach poprawiane były przy użyciu korektora.

Przy użyciu korektora dokonane zostały poprawki w karcie gospodarstwa grupa rejestrowa VI, Nr 15-39-H

Sposób prowadzenia ewidencji druków ścisłego zarachowania oraz karty gospodarstwa grupa rejestrowa VI, Nr 15-39-H stanowił naruszenie art. 100 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zmianami), który stanowi, że „pracownik jest obowiązany wykonywać pracę sumiennie i starannie ...”

(str. 114-116, 178 protokołu kontroli, załączniki nr 363, 364, 365, 366, 367, 368, 423 do protokołu) W Urzędzie Gminy sporządzane były polecenia księgowania (wzór K-167), na podstawie których księgowane były operacje gospodarcze lub inne zdarzenia, bez jednoznacznego wskazania dowodów źródłowych, które mogłyby stanowić podstawę zapisów księgowych (rejestrów przypisów i odpisów lub innych dokumentów - wykazów - na podstawie których w poleceniach księgowania ujmowane były przypisy), lub bez wskazania źródłowych dowodów księgowych.

Kwotami podanymi w poleceniach księgowania zapisem Wn 221, Ma różne konta równoważone były wpłaty zaksięgowane na stronie Ma konta syntetycznego 221, w sytuacji, gdy nie zostały zaprowadzone konta ksiąg pomocniczych, np. należności za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, należności z tytułu zainkasowanej opłaty targowej.

Polecenia księgowania (wzór (K-167) zostały załączone do wydruków komputerowych „Polecenie księgowania nr ...z dnia ...”.

Wydruk komputerowy „Polecenie księgowania nr 188 z dnia 02.12.30” zawiera stron 1-4; pozycji od 1 do 174. Obroty zostały wykazane w kwotach Wn i Ma 418.789,03 zł. Dowód oznaczony numerem „p.dz. 36571-36744”. Do wydruku „Polecenie księgowania nr 188 ...” jako dowód księgowy załączone zostały dwa Polecenia księgowania (wzór K-167) oznaczone numerem „PK 188/p. dz. 36571-744 (stron 7), z tym że Pk od strony 1 do strony 6 z podpisem Skarbnika Gminy nosi datę 30.12.2002 r., a strona 7 z podpisem pani R. F. nosi datę 31.12.2002 r.

W poleceniu księgowania (wzór K-167) ujętych zostało 87 zapisów księgowych dotyczących różnych kont (z korespondencją kont), w tym przypisy (Wn 221, Ma 750 lub Ma 760); „dzierż. koła łowiec” (Ma 760), dzierż. śmieciarki „Limosinus”, wykup grunt z wiecz. użytk. (zapis księgowy Wn 221, Ma 760 wskazuje na sprzedaż), wykup rata, sprzedaż działek, opłata targowa, opłata administracyjna, wpłaty sołtysów (Wn 221, Ma 760), należn. świetlice szkolne, należn. przedszk. - bez wskazania źródłowych dowodów księgowych.

W wydruku komputerowym „Polecenie księgowania Nr 193 z dnia 02.12.30” (stron 1-3) ujęte zostały 102 pozycje - od pozycji od 1 do 102 (dla każdego zapisu księgowego występują co najmniej dwie pozycje dla kont korespondujących) - dowód oznaczony numerem „p.dz. 36764-36846”.

Jako dowód księgowy do wydruku PK 193 załączone zostało Polecenie księgowania (wzór K-167), bez daty sporządzenia z dyspozycją księgowania pod datą 30.12.2002 r., oznaczone numerem w tym dla uzgodnień podatków, korekt mylnych księgowania. Pod poz. 101 i 102 wydruku, a pod poz. 47 PK (wzór K-167) ujęta została treść zapisu księgowego: Przekł. kosztów ZFŚS”, kwota 110.213,08 zł, sposób zapisu księgowego: „851/000/0000/851 /750/75023/4440/00” - dowód źródłowy, który mógłby stanowić podstawę dokonania zapisu księgowego nie został wskazany.

W Urzędzie Gminy dodatki mieszkaniowe należne zarządcy zaliczane były na dochody budżetu - na poczet czynszów za lokale mieszkalne - na podstawie poleceń księgowania (wzór K-167). Łącznie suma dodatków mieszkaniowych zaksięgowanych na koncie 130 - rachunek bankowy jednostki na podstawie poleceń księgowania jako wpłaty czynszów za lokale mieszkalne wyniosła w 2002 r. 771,90 zł.

Polecenia księgowania stanowiły podstawę dokonywania zapisów księgowych na kontach prowadzonych do ewidencji środków na rachunku bankowym - na koncie 130 - Rachunek bieżący (konto w księgach rachunkowych Urzędu Gminy) i kontach 222 i 223 (konta budżetu), np. polecenie księgowania kwoty 56,04 zł, w którym w zapisie księgowym wskazana została wpłata na rachunek

nek bankowy (Wn 130), w ciężar kosztów (Ma 400), gdy faktycznie wpłata taka (poleceniem przelewu, bankowym dowodem wpłaty) nie została dokonana.

Polecenie księgowania zostało sporządzone przez inspektora ds. płac, a sposób zapisu księgowego (dekretację) sporządziła inspektor ds. budżetowych.

Zapisy w księgach rachunkowych dokonywane były na podstawie poleceń księgowania, rejestrów przypisów i odpisów, wykazów - bez sprawdzenia tych dokumentów i bez zatwierdzenia przez Wójta Gminy, np.:

W aktach dotyczących opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów oraz za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności inspektor ds. obsługi kasy przedłożyła:

- a) wykaz pn.: „Opłaty roczne z tytułu wieczystego użytkowania”, w którym ujęte zostały:
 - cztery osoby prawne (Spółdzielnia Mieszkaniowa, GS „SCh”, POMET, LIMOSINUS,
 - dziesięć osób fizycznych.
- b) wykaz „Wysokości opłat rocznych z tytułu wieczystego użytkowania”.
- c) wykaz (bez daty sporządzenia) pn.: „Rata za przekształcenie wieczystego użytkowania w prawo własności”, zawierający dodatkowo zestawienie: „Należność za przekształcenie wieczystego użytkowania w prawo własności - płatne jednorazowo”.
- d) zestawienie „Wykup mieszkań w ratach za rok 2002 - zestawienie na podstawie aktu notarialnego”.

bez stwierdzenia sprawdzenia i zatwierdzenia oraz zakwalifikowania dowodów do ujęcia w księgach rachunkowych (dekretacji) z podpisem osoby odpowiedzialnej za to wskazanie.

Wykazy nie zostały podpisane przez osobę sporządzającą, nie zostały oznaczone numerem identyfikacyjnym dowodu księgowego, nie została wskazana podstawa naliczenia opłaty (z wyjątkiem zestawienia „Wykup mieszkań ...”.

W teczce akt w sprawie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego zgromadzone zostały oryginały decyzji o przekształceniu - decyzje nie zostały oznaczone numerem identyfikacyjnym dowodu księgowego, jeżeli zostały przyjęte jako podstawa przypisu, podobnie jak wykaz „Rata za przekształcenie ...”

W 2002 r. sporządzone zostały przez inspektora ds. gospodarki komunalnej rejestry przypisów i odpisów dotyczące należności za:

- a) lokale mieszkalne (czynsz, opłaty za nieczystości stałe, płynne, energię elektryczną, wodę, opłaty za c.o.),
- b) pomieszczenia gospodarcze (czynsz),
- c) garaże i pomieszczenia garażowe (czynsz),
- d) lokale użytkowe (czynsz),
- e) „opłaty eksploatacyjne sprzedanych lokali” (centralne ogrzewanie, nieczystości płynne),
- f) mieszkania - sołectwa - najem (czynsz),
- g) lokale użytkowe - sołectwa (czynsz),
- h) opłaty eksploatacyjne (c.o. - jednostki organizacyjne gminy, Komenda Powiatowa Policji),
- i) energia elektryczna,

Rejestry stanowiły podstawę do dokonania przypisów na kontach i w dziennikach - bez stwierdzenia sprawdzenia i zatwierdzenia oraz zakwalifikowania dowodów do ujęcia w księgach rachunkowych (dekretacji) z podpisem osoby odpowiedzialnej za to wskazanie.

Podstawą wyksięgowania w „Księdze środków trwałych” sprzedanych udziałów we współwłasności budynku było polecenie księgowania (wzór K167) bez daty sporządzenia - z dyspozycją „zaksięgować pod datą 30.06.2002 r.” - dow. ks. PK 89/17146-17225. W poleceniu księgowania ujętych zostało 30 pozycji zapisów księgowych. W PK w poz. 23 ujęty został zapis „Sprzed. udziałów w budynku Ośrodka Zdrowia, kwota 72.934,38 zł, zapis księgowy: 800/01/011/001/00106/0851/00. Polecenie księgowania nie zostało sprawdzone i zatwierdzone do ujęcia w księgach rachunkowych

(str. 36, 117, 118, 119, 193, 201-202, 213-216, 218-220, 227-230, 232-233, 245-246, 270, 283, 328-329 protokołu kontroli, załączniki nr 369 - 373, 435, 436, 455-457, 472, 473, 477, 492, 494, 495, 508, 600 do protokołu.)

Dokonywanie księgowania wpływów na koncie 130 - Rachunek bieżący na podstawie poleceń księgowania zamiast na podstawie dowodów bankowych stanowiło naruszenie art. 20 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej.

Stosowanie jako dowodów księgowych poleceń księgowania, w których występują zapisy nie stwierdzające dokonanie operacji gospodarczych (w tym na koncie 130 - Rachunek bieżący na podstawie poleceń księgowania zamiast na podstawie dowodów bankowych), lub w których dowody źródłowe nie zostały pojedynczo wymienione stanowiło naruszenie:

- art. 20 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zewnętrzne własne - przekazywane w oryginale kontrahentom”,
- art. 20 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „podstawą zapisów mogą być również sporządzone przez jednostkę dowody księgowe zbiorcze - służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione”.

Zaniechanie sprawdzania i zatwierdzania dowodów księgowych przez Wójta (w związku z niepowierzeniem prowadzenia rachunkowości Urzędu Gminy Skarbnikowi gminy) stanowiło naruszenie art. 14 ust. 2 zdanie drugie ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi”, a dokonywanie zapisów księgowych na podstawie takich dowodów - art. 21 ust. 6 ustawy, który stanowi, że: „dowód księgowy powinien zawierać co najmniej stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.”

Nieoznaczanie dowodów księgowych numerami identyfikacyjnymi stanowiło naruszenia art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „dowód księgowy powinien zawierać co najmniej określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego”.

Okólnikiem nr 3/01 Wójta z dnia 04 listopada 2002 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji ustalone zostały wewnętrzne zasady przeprowadzenia inwentaryzacji, m.in.:

1) metodą spisu z natury:

- na dzień 31 października 2002 r., w tym materiały powierzone wykonawcom,

2) metodą porównania dokumentów z danymi ksiąg rachunkowych na dzień 31 grudnia 2002 r., w tym grunty, udziały i akcje oraz obligacje, czynsze, dzierżawy.

Wydanie materiałów powierzonych wykonawcom i sołtysom - do przerobu - księgowane było wg zapisu księgowego: Wn 201, Ma 310, zamiast Wn 310, Ma 310.

(str. 121-122 protokołu kontroli, załącznik nr 374 do protokołu)

Ustalenie zarządzeniem zasad inwentaryzacji:

- metodą spisu z natury na dzień 31 października 2002 r. materiałów powierzonych kontrahentom (wykonawcom, sołtysom - materiały powierzone (wykonawcom) nie były wykazywane na koncie 310 - Materiały - należności z tytułu wartości materiałów powierzonych ujęte zostały na koncie 201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami),
 - z pominięciem w okólniku innych aktywów i pasywów, np. z tytułu opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, należności za sprzedane nieruchomości.
 - metodą porównania dokumentów z danymi ksiąg rachunkowych udziałów, akcji, obligacji
- było sprzeczne z przepisami ustawy o rachunkowości:
- art. 26 ust. 1 zdanie wstępne, które stanowi, że „jednostki przeprowadzają inwentaryzację na ostatni dzień każdego roku obrotowego”,

- art. 26 ust. 1 pkt 1, który stanowi, że inwentaryzację „... papierów wartościowych, rzeczowych składników aktywów obrotowych, środków trwałych, z zastrzeżeniem pkt 3, ... - drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych ...,
- art. 26 ust. 1 pkt 2, który stanowi, że inwentaryzację „... powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów (materiałów) przeprowadza się drogą uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów ...”,
- art. 26 ust. 1 pkt 3, który stanowi, że inwentaryzację „... środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów, należności spornych i wątpliwych, należności i zobowiązań wobec osób nie prowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych oraz innych aktywów i pasywów, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami ...”.

Jako inwentaryzacja w drodze porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami sporządzone zostały przez inspektora ds. gospodarki gruntami „Zestawienie grunty miasta gminy stan na 31 grudnia 2002 r.” wg wsi - z zestawienia wynika, że na dzień 31.12.2002 r. własność gminy stanowiły grunty o pow. 424,8863 ha i wartości 2.978.770 zł, z tego

- użytki rolne	85,5128 ha o wartości	219.666,81 zł
- lasy	42,6212 ha o wartości	320.361,88 zł,
- drogi	217,8528 ha o wartości	1.626.100,73 zł
- pozostałe	78,8995 ha o wartości	812.640,61 zł
- razem	424,8863 ha o wartości	2.978.770,03 zł

Do zestawienia załączone zostały zestawienia gruntów położonych w poszczególnych wsiach - w nie wszystkich zestawieniach podane zostały, oprócz danych dotyczących powierzchni i wartości gruntów, również dane dotyczące podstawy wykazywania gruntów - numery decyzji Wojewody Piłskiego, numery aktów notarialnych.

W zestawieniu gruntów dla wsi Lubasz nie zostały wpisane dokumenty (w kolumnie pn. „Nr decyzji”), na podstawie których w ewidencji gruntów wykazywane są działki ujęte na str. 7 zestawienia - od działki nr 491/1 i na str. 8 - do działki nr 202/45.

Tytuły prawne gminy do gruntów wymienionych na stronach 7-8 nie zostały podane.

Nieprzeprowadzenie inwentaryzacji gruntów stanowiło naruszenie art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację ..., gruntów - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji realnej wartości tych składników”.

(str. 122 protokołu kontroli, załącznik nr 375 do protokołu kontroli)

Zespół spisowy składający się z pracowników Urzędu Gminy przeprowadził w dniu 28.11.2002 r. inwentaryzację w drodze spisu z natury środka trwałego:

- pług odśnieżny - ark. str. 143; szt. 2 - wartość 3.692,36 zł - z adnotacją „LIMOSINUS do likwidacji”.

(str. 123 protokołu kontroli)

Jako metoda przeprowadzenia inwentaryzacji materiałów powierzonych sporządzone zostały przez pracowników Urzędu Gminy arkusze spisów z natury, z tym że wartość materiałów wydanych do przerobu księgowana była na konie 201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami.

Wydanie materiałów powierzonych wykonawcom i sołtysom - do przerobu - księgowane było wg zapisu księgowego: Wn 201, Ma 310, zamiast Wn 310, Ma 310.

W arkuszach spisów z natury nie zostały podane daty rozpoczęcia i zakończenia spisów.

Przeprowadzenie inwentaryzacji w Ośrodku Wypoczynku, Sportu i Rekreacji „LIMOSINUS” sp. z o.o. oraz materiałów powierzonych kontrahentom w drodze spisu z natury było sprzeczne z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację ... powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów - drogą ... uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości

wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.”

(str. 124 protokołu kontroli, załączniki nr 377-379 do protokołu)

Inwentaryzacja udziałów została przeprowadzona poprzez sporządzenie wykazu składników majątkowych przekazanych do Ośrodka Wypoczynku, Sportu i Rekreacji LIMOSINUS sp. z o.o.: grunty, budynki, budowle, obiekty małej architektury, środki transportowe oraz „udział gotówkowy” w kwocie 95.600,00 zł - łącznie wartość majątku przekazanego ujętego w arkuszu wynosi 1.001.194 zł.

Wartość udziałów gminy w spółce nie była potwierdzana w drodze uzgodnienia ze spółką stanu wykazywanego na koncie 030 prowadzonym przez Urząd Gminy.

(str. 123-124 protokołu kontroli - załącznik 376 do protokołu kontroli)

Przeprowadzenie inwentaryzacji udziałów poprzez sporządzenie wykazu przekazanych do spółki składników majątkowych było niezgodne z zasadami inwentaryzacji długoterminowych aktywów finansowych wynikającymi z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację aktywów finansowych ... - drogą ... uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic”.

Inwentaryzacja długoterminowych należności budżetowych polegała na sporządzeniu w dniu 7.01.2003 r. zestawienia pn. „Arkusz spisowy - należność za: wykup mieszkań; za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności”, w którym podana została cena sprzedaży (przekształcenia) oraz należności za okres od 3003 do 2007 r. - kwota 56.566,72 zł.

Podane zostały akty notarialne, oświadczenia o wysokości opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, należności za sprzedaż na raty nieruchomości, nie zostały podane stany, jakie powinny wynikać z kont ksiąg pomocniczych - w Urzędzie Gminy nie były prowadzone konta analityczne (według dłużników) do konta syntetycznego 226 - Długoterminowe należności budżetowe.

Na skutek braku kont ksiąg pomocniczych nie było możliwe przeprowadzenie inwentaryzacji długoterminowych należności budżetowych drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami.

W „Arkuszu spisowym ...” Komisja inwentaryzacyjna podała wartość długoterminowych należności budżetowych w wysokości 56.566,72 zł, natomiast saldo konta 226 na dzień 31.12.2002 r. (wydruk komputerowy „226 - 226 wykaz stanów i obrotów na dzień 2002.12.31”) wynosiło 56.095,02 zł, tj. w kwocie niższej niż stwierdzona podczas inwentaryzacji.

Prawidłowa będzie kwota z inwentaryzacji.

Zestawienie „Arkusz spisowy ...” zostało załączone do wydruku komputerowego pn. „226-226 Wykaz stanów i obrotów na dzień 2002.12.21.”, na którym zamieszczona została przez panią M. B. adnotacja”:

„Na różnicę salda pomiędzy spisem długoterminowych należności budżetowych a księgami rachunkowymi składa się nadpłata p. M.C. za 2003 r. na kwotę 471,70 zł za wykup mieszkania”.

Na koncie 226 nie może być wykazywana nadpłata - saldo Ma.

Nadpłata powinna zostać wykazana na koncie 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych oraz w sprawozdaniu z wykonania plany dochodów budżetowych za 2002 r.

(str. 125, 126 protokołu kontroli, załącznik nr 380 do protokołu kontroli)

Inwentaryzacja należności z tytułu dochodów budżetowych - należności księgowane na koncie 221 - przeprowadzona została przez sporządzenie w dniu 3.01.2003 r. zestawień pn.: „Arkusz spisu z natury”.

W zestawieniach dla inwentaryzacji przeprowadzonej podaną metodą wykazane zostały salda należności bez podania stanu wynikającego z ksiąg rachunkowych (kont ksiąg pomocniczych), w tym od jednostek organizacyjnych gminy (Zespół Przedszkoli Lubasz, Szkoła Podstawowa Lubasz - Ośrodek Zamiejskowy Dębe, Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli, ul Chrobrego 37 w Lu-

baszu 37, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Przedszkoli, ul Chrobrego 37 w Lubasz), Komendy Powiatowej Policji w Czarnkowie, Telekomunikacji Polskiej SA.

Nie został podany stan wynikający z ewidencji księgowej; podane zostały kwoty: należności głównej, podatek VAT.

W „Arkuszu spisu z natury” - opłata roczna za użytkowanie wieczyste”, sporządzonym w dniu 8.01.2003 r., ujęte zostały należności od osób fizycznych. Podane zostały akty notarialne, wypowiedzenia dotychczasowych opłat (z 2001 r.) z ustaleniem opłat w nowej wysokości. W arkuszu podane zostały: numery działek, powierzchnie działek „przypis na 2002 r.” Nie został podany stan wynikający z ewidencji księgowej (kont ksiąg pomocniczych). Według zestawienia „Arkuszu spisu z natury” przypisy na 2002 r. wynosiły 4.408,04 zł. Różnica między sumą przypisów na koncie syntetycznym, a sumą przypisów ustaloną podczas inwentaryzacji wynosi 253,05 zł.

Obroty na stronie Wn konta 221 - wydruk komputerowy „Obroty za okres 02.01.01 - 02.12.31 221/700/70005/0470/00 Nał. z tyt. doch./ Gosp. mieszk./Gosp. gruntami/W. uż. grun” - wykazane zostały w kwotach:

- Wn	4.154,97 zł,
- Ma	4.154,99 zł,
- saldo Ma	0,02 zł.

Podczas inwentaryzacji nie został uwzględniony „odpis” w kwocie 253,05 zł.

Według adnotacji na wydruku komputerowym, sporządzonej przez panią M. B.:

„Na różnicę salda między spisem opłat rocznych za wieczyste użytkowanie a księgami rachunkowymi składa się:

- nadpłata p. J. -	0,02 zł,
- nadpłata Limosinus -	0,40 zł,
- niedopłata p. O.	+0,01 zł,
- niedopłata GS „Sch”	+253,46 zł.”

a) konto nr 14 LIMOSINUS sp. z o.o. - nadpłata w wysokości 0,40 zł. W arkuszu spisu z natury sporządzonym przez komisję inwentaryzacyjną należna opłata podana w wysokości 1.874,00 zł. Według oświadczenia Zarządu Gminy Lubasz z dnia 13 lutego 2002 r., znak sprawy G-722440 wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego należnej w 2002 r. od Ośrodka Wypoczynku, Sportu i Rekreacji LIMOSINUS sp. z o.o. wynosiła 1.874,40 zł.

Różnica dotycząca przypisów wynosi 0,40 zł. Błąd Komisji inwentaryzacyjnej nie został sprostowany. Przyczyną był brak porównania danych wpisanych w arkuszu spisowym z danymi konta prowadzonego dla dłużnika prowadzonego przez inspektora ds. obsługi kasy - z saldem zerowym na koncie prowadzonym dla spółki.

b) konto nr 4 - „niedopłata” w wysokości 0,01 zł. Komisja inwentaryzacyjna nie stwierdziła różnicy między kwotą opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu podaną w wypowiedzeniu z dnia 12 grudnia 2001 r. (kwota 95,66 zł), a kwotą przypisaną na koncie jako należności gminy z tytułu tej opłaty na podstawie wykazu „Opłaty roczne z tytułu wieczystego użytkowania”, w którym opłata podana została w wysokości 95,65 zł (różnica wynosi 0,01 zł według wyliczenia: 95,66 zł - 95,65 zł).

c) konto nr 10 - Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” - niedopłata 253,46 zł - w dzienniku obrotów podatku (wzór Min.Fin. 7012), prowadzonym przez inspektora ds. obsługi kasy, pod pozycją 26 pod datą 19.04.2002 r. ujęty został odpis kwoty 253,46 zł. Odpis kwoty 253,46 dokonany został również na koncie nr 10 prowadzonym dla dłużnika.

Pismem z dnia 19 kwietnia 2002 r., znak sprawy G-72240/1/18/02 Urząd Gminy w Lubaszu zawiadomił Gminną Spółdzielnię „Sch”, że Zarząd Gminy na posiedzeniu w dniu 10 kwietnia 2002 rozpatrywał wniosek dotyczący zrzeczenia się prawa wieczystego użytkowania nieruchomości oznaczonych jako działki nr 840/17 i 840/13 o łącznej powierzchni 0,07.07 ha. Według pisma:

„...Zarząd Gminy postanowił odstąpić od wymagania opłaty z tytułu wieczystego użytkowania za rok 2002, której termin płatności przypadał na dzień 31 marca br., tj. kwoty 253,46 zł.”

Pismo powyższe przyjęte zostało jako dowód księgowy do dokonania odpisu kwoty 253,46 zł w ewidencji księgowej.

Kwota „zwolnienia” w wysokości 235,46 nie została wykazana w sprawozdaniach Rb-27S sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych.
(str. 127 - 131 protokołu kontroli, załączniki nr 381 - 390 do protokołu)

Niewyjaśnienie i nierozliczenie różnic między stanem rzeczywistym, a stanem wykazanym w księgach rachunkowych stanowiło naruszenie art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazanym w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji”.

Inwentaryzacja stanu kasy została przeprowadzona w dniu 31.12.2002 r. w drodze spisu z natury. Inwentaryzacja została przeprowadzona w wymaganym terminie i prawidłową metodą, tj. zgodnie z art. 26 ust. 1 zdanie wstępne i art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości.
(str. 131 protokołu kontroli, załącznik nr 391 do protokołu)

Inwentaryzacja środków pieniężnych w bankach przeprowadzona została na ostatni dzień 2002 r. drogą otrzymania od banków (kredytodawców, pożyczkodawców) potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów. Inwentaryzacja przeprowadzona została zgodnie z art. 26 ust. 1 zdanie wstępne oraz art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości.
(str. 132 protokołu kontroli)

Urząd Gminy nie przeprowadził na ostatni dzień 2002 r. inwentaryzacji zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji.

W dniu 26 marca 2004 r. Urząd uzyskał z PKO Bank Polski SA potwierdzenie faksem z dnia 26 marca 2004 r. - na pismo znak sprawy Fn.I.301/1/04 (z 2004 r.), „...że wg stanu na 31 grudnia 2002 r. wartość niewykupionych obligacji komunalnych Gminy Lubasz wynosiła 2.250.000 zł.

Nie został spełniony wymóg wynikający z art. 26 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości - stan zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji nie został objęty inwentaryzacją na ten dzień.
(str. 132 protokołu kontroli, załącznik nr 392 do protokołu kontroli)

Inwentaryzacja inwestycji (środków trwałych w budowie) przeprowadzona została poprzez sporządzenie:

- arkuszy spisów z natury, w których podane zostały faktury dotyczące poszczególnych inwestycji i wartość z faktur - saldo konta „080 - 080” wykazane zostało w kwocie 2.699.634,63 zł.
- zestawienie faktur - budowa gimnazjum - wartość 2.614.435,75 zł

Sposób przeprowadzenia inwentaryzacji środków trwałych w budowie drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami spełnia wymóg określony w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zmianami).

(str. 123 protokołu kontroli)

Na zaległości w za m-c 4/2002, m-c 5/2002, m-c 6/2002 podatnika, dla którego prowadzone było konto nr 00002039/03 wystawione zostały tytuły objęte „Ewidencją tytułów wykonawczych” Fn V-3331/118/02 z dnia 19.08.2002 r.

Na poleceniu przelewu z dnia 11.09.2002 r. kwoty 1.250,00 zł - dow. ks. WB.../02.09.11 O.PR. dokonane zostało rozliczenie wpłaty:

- IV rata 2002 r. kwota 1.139,70 zł
- % kwota 110,30 zł.

Na koncie podatnika zaksięgowane zostały wpłaty w wysokości ustalonej w rozliczeniu na poleceniu przelewu.

Wierzyciel nie zawiadomił Urzędu Skarbowego w Czarnkowie o zmianie stanu zaległości w związku z zapłatą przez podatnika zaległej IV raty na rachunek budżetu gminy.
(str. 149 - 150 protokołu kontroli)

Nie zawiadomienie Urzędu Skarbowego o zmianie stanu zaległości stanowiło naruszenie § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania

niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. Nr 137, poz. 1541) w brzmieniu obowiązującym w 2002 r., który stanowił, że „z zastrzeżeniem ust. 1b wierzyciel niezwłocznie zawiadamia organ egzekucyjny o każdej zmianie wysokości należności objętej tytułem wykonawczym wynikającej z jej wygaśnięcia w całości lub w części oraz podaje datę powstania zmiany i jej przyczynę”.

Protokołem zdawczo-odbiorczym przekazania - przejęcia nieruchomości położonych w miejscowości Lubasz, sporządzonym w dniu 21 lutego 2001 r. Gmina Lubasz przekazała Klubowi Sportowemu RADWAN nieruchomości położone w Lubasz. Klub nie złożył deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości - konto dla dłużnika nie było prowadzone. W wyjaśnieniu z dnia 18 marca 2004 r., znak sprawy Or.0117/45/04 Zastępca Wójta Gminy podała, że nieruchomości będących w użytkowaniu Klubu Sportowego RADWAN Lubasz zostały wykazane w deklaracji podatkowej złożonej przez Urząd Gminy.

Z wyjaśnienia wynika, że organ podatkowy nie podejmował żadnych czynności w sprawie dopełnienia przez klub obowiązku złożenia deklaracji w sprawie podatku, a nieruchomości pozostające we władaniu klubu (grunty i budynki) ujęte zostały w deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości złożonej przez Urząd Gminy podczas trwania niniejszej kontroli w 2004 r.

W 2002 r. gmina zbyła na rzecz niektórych najemców lokale mieszkalne i garaże oraz grunty (w tym w częściach ułamkowych), z którymi związane były budynki.

Dane w decyzjach ustalających wysokość podatków przed (mimo niewystępowania obowiązku podatkowego) i po dniu sprzedaży były inne niż dane w wykazach nieruchomości i aktach notarialnych, np.:

Przedmiot	Wg wykazu	Wg umowy	Wg decyzji łącznie	Różnica do 31.12.2002	x	Rep. A 1148/2002	Wg decyzji łącznie	Różnica na dzień 1.04.2002
garaż na dz. 655/7	20,80	19,25	19,25	0,00		19,19	19,25	0,06
dz. 655/7 zabudowana						23,00	0,00	-23,00

Przedłożone dokumenty wskazują, że nabywca garażu nie został obciążony podatkiem od gruntu nabytego z garażem. Nie została wydana decyzja zmieniająca wysokość podatku w związku z nabyciem działki zabudowanej garażem, a podatek od garażu o powierzchni użytkowej 19,25 m², nabytego aktem notarialnym z dnia 28.03.2002 r. ustalony został w decyzji wystawionej na nazwisko pana A.M.

Nabywcy lokali mieszkalnych (w tym części wspólnych budynku - suszarni), garaży i gruntów przy ul. Podgórznej 3 nie złożyli wykazów nieruchomości po dniu nabycia nieruchomości. Decyzje ustalające wysokość podatku od nieruchomości od 1.04.2002 r. zostały wydane mimo braku wykazów nieruchomości.

(str. 151, 159-175 protokołu kontroli, załączniki nr 411, 412, 421 do protokołu)

Na koncie nr rej. PAF 3647, PAI 0587, PAZ 7551 dla każdej z czterech pozycji podane zostały numery rejestracyjne (trzy), w czterech pozycjach: zaległości BO, przypisy podatku od dwóch pojazdów, odpisy podatku od dwóch pojazdów (w tym od pojazdu ujętego w czwartej pozycji i salda zaległości w podatku od środków transportowych od trzech pojazdów (w czterech pozycjach).

Urząd Gminy nie przedłożył informacji, wykazów środków transportowych, które to wykazy zobowiązani byli złożyć podatnicy; przedłożył jedynie zawiadomienie z Urzędu Rejonowego - Oddział Komunikacji w Czarnkowie z dnia 09.04.1998 r. o zarejestrowaniu pojazdu: naczepa specjalizowana o ładowności powyżej 8t, nr rej. PAZ 7551.

Dla pozostałych dwóch pojazdów brak informacji o ich posiadaniu przez wskazanego podatnika.

Nie zostały przedłożone informacje (wykazy) od podatników o posiadanych przez nich środkach transportowych, np. od podatników będących posiadaczami pojazdów o numerach rejestracyjnych: PAF 3647, PAI 0587, PAZ 7551, PAD 6453 i innych, których zaległości w tym podatku wykazane zostały na 31.12.2002 r.

Według wyjaśnienia: Zastępcy Wójta Gminy:

„... Opisane przypadki dotyczyły pojazdów wciągniętych do opodatkowania na podstawie zawiadomienia z Urzędu Rejonowego w Czarnkowie, lecz ze względu na upływ czasu potwierdzenie to zostało usunięte z zasobów archiwalnych.”

(str. 184 - 186 protokołu kontroli, załącznik nr 428 do protokołu)

Niepodjęcie w 2002 r. działań w celu dopełnienia przez Klub Sportowy RADWAN obowiązku złożenia deklaracji w sprawie podatku za 2002 r., przez nabywców nieruchomości lokalowych - obowiązku złożenia wykazów nieruchomości a przez właścicieli środków transportowych - obowiązku złożenia informacji o posiadanych środkach transportowych stanowiło naruszenie przepisów działu IV rozdział 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 z późn. zmianami) w brzmieniu obowiązującym w 2002 r.

Wydanie decyzji ustalających w 2002 r. wysokość podatków od nieruchomości, mimo niezłożenia przez nabywców nieruchomości lokalowych wykazów nieruchomości, stanowiło naruszenie art. 21 § 5 ustawy Ordynacja podatkowa, który stanowi: „jeżeli przepisy prawa podatkowego nakładają na podatnika obowiązek złożenia deklaracji, wysokość zobowiązania podatkowego, o którym mowa w § 1 pkt 2, ustala się zgodnie z danymi zawartymi w deklaracji ...”. Deklaracjami, zgodnie z art. 3 pkt 5 Ordynacji, są m.in. wykazy, do których składania obowiązani są, na podstawie przepisów prawa podatkowego, podatnicy.

Dla budżetu gminy skutki w zakresie niezyskanych dochodów od nabywców nieruchomości lokalowych z tytułu podatku od nieruchomości, z uwagi na zniżenie lub zawyżenie wysokości podatków będące wynikiem zniżenia lub zawyżenia podstaw opodatkowania, czy nieujęcia wszystkich przedmiotów opodatkowania były nieistotne.

Przekazanie do zasobów archiwalnych a następnie usunięcie dokumentów (otrzymanych z Urzędu Rejonowego w Czarnkowie) z tych zasobów stanowiło naruszenie § 35 ust. 3 instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. Nr 112, poz. 1319 z późn. zmianami), który stanowi, że: „akta spraw ostatecznie załatwionych przekazuje do archiwum zakładowego po upływie 1 roku, kompletnymi rocznikami, pracownik wyznaczony do tych spraw.”

W świetle tego przepisu dokumenty w sprawach, które nie zostały ostatecznie załatwione nie podlegały przekazaniu do archiwum (i usunięciu z zasobów archiwalnych) - dopóki w ewidencji podatkowej figuruje podatnik oraz przedmiot opodatkowania podany w dokumencie.

Zgodnie z art. 165 § 5 Ordynacji podatkowej „przepisów § 2 i § 4 (wszczęcie postępowania z urzędu, data wszczęcia postępowania) nie stosuje się do postępowania w sprawie ustalenia zobowiązań podatkowych, które zgodnie z odrębnymi przepisami ustalane są corocznie, jeżeli stan faktyczny, na podstawie którego ustalono wysokość zobowiązania podatkowego za poprzedni okres, nie uległ zmianie”.

Gmina nie złożyła w 2002 r. deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości od gruntów i budynków oraz od lasów stanowiących własność gminy za 2002 r., nie oddanych we władanie innym osobom prawnym, jednostkom organizacyjnym niemającym osobowości prawnej lub osobom fizycznym.

W deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości sporządzonej podczas kontroli uwzględnione zostały nieruchomości oddane we władanie Gminnemu Klubowi Sportowemu RADWAN w Lubasz. Wydatki i dochody z tytułu podatku od nieruchomości i leśnego od nieruchomości stanowiących własność gminy nie zostały ujęte w planie finansowym Urzędu Gminy.

Skutki dla budżetu gminy w 2002 wyniosły (wydatki i dochody niezyskane):

- w podatku od nieruchomości za poszczególne kwartały 2002 r.

Wyszczególnienie	Kwota
Narastająco za I kwartał	8.942,06
Narastająco za II kwartały	17.901,41
Narastająco za III kwartały	26.860,76
Narastająco za IV kwartały	35.816,66

(zestawienie obejmuje również skutki wynikające z ujęcia w deklaracji nieruchomości pozostających we władaniu GKS RADWAN)

- w podatku leśnym 327,30 zł.

Z deklaracji w sprawie podatku leśnego wynika również, że ulgi ustawowe w podatku (od lasów z drzewostanem do 40 lat) wynosiłyby w 2002 r. 369,31 zł.

(str. 53, 65, 72, 152, 155-156, 286-288 protokołu kontroli, załączniki nr 411, 412, 537 do protokołu kontroli)

Niezłożenie w 2002 r. przez gminę deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości oraz ujęcie w deklaracji złożonej 2004 r. przez Urząd Gminy nieruchomości pozostających we władaniu Gminnego Klubu Sportowego RADWAN stanowiło naruszenie przepisu art. 6 ust. 9 pkt 1 i 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którymi: „osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej ... są obowiązane:

„1) składać, w terminie do dnia 15 stycznia, organowi gminy właściwemu ze względu na miejsce położenia nieruchomości deklaracje na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku, 2) odpowiednio skorygować deklaracje w razie zaistnienia zmian, o których mowa w ust. 3, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian”.

Niezłożenie w 2002 r. przez Gminę deklaracji w sprawie podatku leśnego stanowiło naruszenie art. 66 ust. 8 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679 z późn. zmianami), zgodnie z którymi: „osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej ... są obowiązane:

1) składać, w terminie do dnia 15 stycznia, organowi gminy, właściwemu ze względu na miejsce położenia lasów, deklaracje na podatek leśny na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstania tego obowiązku, 2) odpowiednio skorygować deklaracje, w razie zaistnienia zmian, o których mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian”

Aktualnie obowiązuje ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. Nr 200, poz.1682). Do ewidencji należności i wpłat z tytułu podatku podatków stosowane były programy komputerowe, z których Urząd Gminy uzyskał wydruki komputerowe pn.:

- a) „Wykaz płatników i zobowiązań za okres od 2002.01.01. do 2002.12.31 - podatek rolny”,
- b) „Wykaz płatników i zobowiązań za okres od 2002.01.01. do 2002.12.31 - podatek od nieruchomości”,
- c) „Wykaz płatników i zobowiązań za okres od 2002.01.01. do 2002.12.31 - podatek leśny”,
- d) „Podatek od środków transportu zestawienie analityczne podatników na dzień 31.12.2002 r.” - dotyczy podatku od środków transportowych od osób prawnych i jednostek niemających osobowości prawnej,
- e) „Użytkownik: system RP; karta użytkownika na dzień ...” - bez nazwy jednostki, nazwy programu przetwarzania, oznaczenia stron (pierwszej i ostatniej) - konto dla pojazdu marki Star 200W, typ: S.C.,
- f) „Wykaz ulg i zwolnień w podatku rolnym” - ulgi z tytułu nabycia gruntów z 1998 r. oraz wynikająca z decyzji z dnia 19 lutego 2002 r.,
- g) „Wykaz ulg i zwolnień w podatku rolnym” - ulgi z tytułu nabycia gruntów przyznane decyzjami z 1998 r., lutego i grudnia 2002 r.,
- h) „Wykaz ulg i zwolnień w podatku rolnym” - wydruk sporządzony podczas kontroli - ulgi z tytułu nabycia gruntów przyznane decyzjami z 1998 r., lutego i grudnia 2002 r.,
- i) „Podatek od środków transportu zestawienie analityczne podatników na dzień 31.12.2002 r.”,
- j) System RP - Podatek od środków transportowych wykaz podatników na dzień 2002.12.31 (osoby fizyczne).

Na wydrukach nie występują wszystkie elementy wymagane dla wydruków komputerowych: nazwa jednostki, nazwa programu przetwarzania danych, oznaczenie stron (pierwszej i ostatniej).

Stosowane programy komputerowe nie spełniają wymogów określonych w art. 13 ust. 4 pkt 1 i 2 ust. 5 ustawy o rachunkowości, które stanowią, że:

„4. Księgi rachunkowe, z uwzględnieniem techniki ich prowadzenia, powinny być:

1) trwale oznaczone nazwą (pełną lub skróconą) jednostki, której dotyczą (każda księga wiązana, każda luźna karta kontowa, także jeżeli mają one postać wydruku komputerowego lub zestawienia wyświetlanego na ekranie monitora komputera), nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej oraz nazwą programu przetwarzania,

2) wyraźnie oznaczone co do roku obrotowego, okresu sprawozdawczego i daty sporządzenia,

5. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera należy zapewnić automatyczną kontrolę ciągłości zapisów, przenoszenia obrotów lub sald. Wydruki komputerowe ksiąg rachunkowych powinny składać się z automatycznie numerowanych stron, z oznaczeniem pierwszej i ostatniej, oraz być sumowane na kolejnych stronach w sposób ciągły w roku obrotowym.

(str. 147, 152, 154, 156, 157, 180, 181, 183, 184 protokołu kontroli)

Na deklaracjach złożonych przez podatników dokonywane były ołówkiem zmiany danych liczbowych. W deklaracji złożonej przez podatnika podatku rolnego, dla którego prowadzone było konto nr 00002039/01 - w kolumnie „Wymiar podatku przed ulgami” - ołówkiem naniesione zostały korekty zwiększające kwotę podatku z zastosowaniem stawki podatku zawierającej trzy miejsca po przecinku.

W deklaracji złożonej przez podatnika podatku leśnego, dla którego prowadzone było konto nr 00002039/02 odręcznie ołówkiem jako podatek do zapłaty wpisana została kwota 37,20 zł.

Kwota podatku powinna zostać zaokrąglona przez podatnika do 1 miejsca po przecinku - podatek powinien wynosić 37,10 zł.

(str. 153, 155 protokołu kontroli)

Dokonywanie zmian w deklaracjach złożonych przez podatników nie znajduje oparcia w przepisach prawa; uprawnień do dokonywania zmian w deklaracjach nie mają pracownicy organów podatkowych. Zgodnie z przepisami art. 6 ust. 9 pkt 1 i 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz art. 66 ust. 8 pkt 1 i 2 ustawy o lasach deklaracje w sprawie podatku składają m.in. osoby prawne. Podatnicy ci zobowiązani są również do korygowania deklaracji w razie zaistnienia zmian mających wpływ na wysokość opodatkowania w tym roku.

W Urzędzie Gminy nie były sporządzane kopie wydanych w 2002 r. decyzji ustalających wysokość podatków. Podczas kontroli sporządzone zostały wydruki decyzji wystawionych na nazwiska wskazywanych przez kontrolującego osób, z tym że w przypadku wydania decyzji zmieniającej wysokość podatku, na decyzji ustalającej wysokość podatku na 2002 r. (pierwsza decyzja) program podaje datę wydruku - nie podaje daty wydania decyzji; poza tym decyzje (nakazy) oznaczane są numerem 1.

(str. 158, 177, 179, 181 protokołu kontroli, załącznik nr 422)

Niesporządzanie kopii decyzji stanowiło naruszenie. § 22 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych” stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. Nr 112, poz. 1319 ze zm.), który stanowi, że: „forma korespondencyjna polega na sporządzeniu przez referenta projektu pisma załatwiającego sprawę.

Zgodnie z § 27 ust. 1 i 2 instrukcji:

„1. Pismo załatwiające sprawę powinno ... zawierać ..., 2. Kopia pisma załatwiającego powinna ponadto zawierać ...”, z § 16 ust. 1 zdanie drugie instrukcji wynika, że „wszystkie pisma (dokumenty) dotyczące jednej sprawy należy gromadzić i przechowywać w sposób umożliwiający ustalenie daty wszczęcia i zakończenia sprawy”.

Stosowany w Urzędzie Gminy program komputerowy RADIX WIP 5.24 generuje:

- jako wykaz kont ksiąg pomocniczych „Rejestr kont - podatek od nieruchomości os. fiz. - opłata cząstkowa: podatek od nieruchomości”, z podaniem numeru konta, podatnika (Nazwisko i imię, adres), data założenia oraz
- „Rejestr kont - podatek od nieruchomości os. fiz. - opłata cząstkowa: podatek od nieruchomości - zarejestrowane w dniach 1.01.2002 - 31.12.2002 r.
- „Kartoteka podatnika na dzień 31.12.2002 - podatek od nieruchomości os. fiz. - nazwisko i imię, adres, numer konta ...”,

Numer konta w „Rejestrze kont ...” jest inny niż numer konta w wydruku „Kartoteka podatnika ...”, np.:

Lp.	Podatnik	Nr konta wg „Rejestru kont”	Nr konta wg kartoteki podatnika
1	F.A.	002452/2	00002793/05
2	K.B.	002448/2	00002790/05
3	K.Sz.	002449/2	00002791/05
4	M.B.	002450/2	00002792/02
5	T.K.	002451/2	00001659/05
6	W.T.	002454/2	00002796/05

Numery kont (kartotek) podatnika są niezgodne z numerami kont w wydrukach rejestrów. (str. 159-165 protokołu kontroli)

Oznaczanie kartotek (kont) podatników innymi numerami kont niż numery w „Rejestrze kont ...” stanowi naruszenie § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 153, poz. 1752), który stanowi, że „podstawą prowadzenia rachunkowości może być odpowiedni plan kont, uzupełniony co najmniej o wykaz kont ksiąg pomocniczych, które mają być prowadzone do poszczególnych kont syntetycznych”.

Decyzje w sprawie podatku od nieruchomości za 2002 r. doręczane były za pośrednictwem sołtysów wsi - dla doręczeń sporządzane były „Listy pokwitowań odbioru decyzji w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości za rok 2002”.

Z „Listy pokwitowań ...” decyzji dla wsi Lubasz wynika, że w przypadkach, w których podatnicy wpisali datę odbioru decyzji - termin ich doręczeń zapewniał dokonanie przez podatników wpłat w ustawowym terminie płatności.

(str. 159 protokołu kontroli)

W 2002 r. organ podatkowy ustalał i pobierał podatek od nieruchomości od najemców lokali, w tym od najemców 5 lokali socjalnych, najemców 5 lokali pozostałych, najemcy 1 lokalu zastępczego, najemców garaży oraz podejmował czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych.

Organ podatkowy wydawał decyzje w sprawie wysokości podatku na 2002 r., mimo że osoby (najemcy części nieruchomości, lokali mieszkalnych, w tym lokali socjalnych) nie składały (nie miały obowiązku) wykazów nieruchomości. Na podstawie wydanych decyzji ustalających w 2002 r. podatku od nieruchomości założone zostały m.in. konta:

- nr 00002793/05, wg Rejestru kont ...: nr 002452/2 (najemca lokalu socjalnego)
- nr 00002796/02, wg Rejestru kont ...: nr 002454 (najemca lokalu socjalnego)
- nr 00002795/05, wg Rejestru kont ...: nr 002452/2 (najemca lokalu socjalnego)
- nr 00002791/05, wg Rejestru kont ...: nr 002449/2 (najemca lokalu socjalnego)

Organ podatkowy wydawał decyzje obejmujące inne przedmioty i/lub podstawy opodatkowania niż podane przez najemców, np. podatnikowi dla którego prowadzone było konto nr 00002818/05 - najemca garażu, mimo braku obowiązku podatkowego, w wykazie nieruchomości podał powierzchnię garażu: 20,80 m². Według umowy najmu z grudnia 2001 r. powierzchnia ta wynosi 19,25 m². Powierzchni lokalu użytkowego z piwnicami, podanej w decyzji nr 802 najemca

w wykazie nie wymienił. Najemca części nieruchomości - lokalu użytkowego w budynku przy ul. Podgórznej 3 został obciążony podatkiem od wynajmowanych: lokalu użytkowego oraz od garażu. Najemca nie wykazał części budynku (wynajętego lokalu użytkowego - obowiązek podatkowy w 2002 r. nie występował) związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, a przyjętej w decyzji jako przedmiot opodatkowania.

W aktach podatkowych nie występują decyzje stwierdzające nieważność decyzji ustalających wysokość podatku od nieruchomości od lokali lub decyzje w sprawie uchylenia decyzji ustalających wysokość podatku od tych lokal.

(str. 159-175 protokołu kontroli, załączniki nr 416, 417, 418, 419, 420, 421 do protokołu)

Ustalenie podatku od nieruchomości najemcom lokali, którzy nie byli posiadaczami nieruchomości i na których nie ciążył obowiązek podatkowy w tym podatku nie znajduje oparcia w przepisach prawa. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84) „obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości, z zastrzeżeniem ust. 2, ciąży na osobach fizycznych, osobach prawnych oraz jednostkach organizacyjnych niemających osobowości prawnej, które są właścicielami lub samoistnymi posiadaczami nieruchomości ...”

Oświadczeniem z dnia 31.12.2001 r., znak sprawy: Ks.1010/82/2001 Wójt Gmin powierzył pani E. R. - Skarbnikowi Gminy z dniem 01 stycznia 2002 roku obowiązki i odpowiedzialność w zakresie gospodarki finansowej gminy Lubasz. Po wydaniu tego oświadczenia upoważnienie do wydawania decyzji w sprawach z zakresu administracji publicznej, w tym w sprawach podatkowych nie zostało Skarbnikowi Gminy udzielone.

Upoważnienie takie stanowiło załącznik do zakresu czynności Skarbnika Gminy ustalonego przez Wójta Gminy oświadczeniem z dnia 01.10.1991 r., znak sprawy Ks. 1010/68/91.

W 2002 r. p. E. R. - Skarbnik Gminy wydawała decyzje w sprawie wysokości podatków, a także decyzję z dnia 14 października 2002 r., znak sprawy Fn.3254/6/5/02 o odmowie umorzenia zaległości podatkowej - bez upoważnienia.

Wydawanie decyzji stanowiło przekroczenie uprawnień wynikających z oświadczenia Wójta Gminy.

(str. 9, 160 protokołu kontroli, załącznik nr 9 do protokołu)

Wydawanie decyzji przez Skarbnika Gminy stanowiło naruszenie zakresu uprawnień skarbnika określonych w oświadczeniu Wójta z dnia 31.12.2001 r.; znak sprawy Ks.1010/82/2001.

Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami) „wójt może upoważnić swoich zastępców lub innych pracowników urzędu gminy do wydawania decyzji administracyjnych, o których mowa w ust. 1, w imieniu wójta”.

W karcie gospodarstwa prowadzonej dla podatnika, dla którego prowadzone było konto 00000501/04 (podatek rolny) - wg „Rejestru ...” nr 00000670/04 - podatek rolny) na korektorze dla gruntów ornych klasy V i VI wpisane zostały nowe powierzchnie: dla klasy V: 7,05 ha, dla klasy VI: 3,11 ha.

Po uwzględnieniu gruntów dzierżawionych i nabytych w 2001 r. stwierdzone zostały różnice podane w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Wg decyzji ha fiz.	Wg kontroli ha fiz.	Różnica
Ha fizyczne	28,44	29,8800	-1,4400
Użytki rolne	26,54	26,6400	-0,1000
Ha przeliczeniowe	14,75	14,7650	-0,0150
Stanowiące podst. opodatkowania	11,36	11,3370	0,0230

Wielkości podane w nakazie nie zostały uzgodnione z wielkościami podanymi w zawiadomieniu ze starostwa.

(str. 178-179 protokołu kontroli, załącznik 423 do protokołu)

Ustalenie podatku rolnego od podstaw opodatkowania innych niż wynikająca z ewidencji gruntów stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2000 Nr 100, poz. 1086 z późn. zmianami), który stanowi, że „podstawę ..., wymiaru podatków i świadczeń, ... oraz ewidencji gospodarstw rolnych stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków”.

Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Lubaszu złożył wykaz środków transportowych (autobusów) zarejestrowanych na urząd. Urząd Gminy takiego wykazu środków transportowych nie złożył, mimo że autobusy były zarejestrowane na Urząd Gminy.
(str. 69 protokołu kontroli, załącznik nr 113 do protokołu)

Niezłożenie wykazu środków transportowych przez Urząd stanowiło naruszenie art. 9 ust. 5 w związku z art. 9 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz.84).

Według sprawozdania jednostkowego z wykonania planu dochodów budżetowych za okres od początku roku do 31.12.2002 r. dochody z opłaty targowej zrealizowane zostały w wysokości 17.415,00 zł. Ostatnią kwotą w rozliczeniach sporządzonych przez inspektor ds. gospodarki komunalnej pod datą 19.12.2002 r. jest kwota 17.227,50 zł.

Różnica między danymi w sprawozdaniu a przedłożonymi rozliczeniami wynosi 187,50 zł.

W okresie objętym kontrolą nie było prowadzone konto dla rozrachunków z inkasentem - rozliczenia zainkasowanych kwot oraz odcinki wydanych przez inkasenta biletów opłaty targowej przechowywane są poza komórką księgowości - na stanowisku ds. gospodarki komunalnej. Stosowanie biletów bez nadrukowanych stawek opłaty targowej nie pozwala na ustalenie, ile powinny wynosić przypisy na koncie, które powinno być prowadzone dla rozrachunków z inkasentem opłaty.

Podczas kontroli dokonane zostało na wniosek kontrolującego rozliczenie inkasenta.

W wyniku rozliczenia inkasent dopłacił kwotę 20,00 zł wraz z odsetkami z tytułu zainkasowanej a nie wpłaconej opłaty targowej.

Skutki dla budżetu gminy za 2002 r. wyniosły 20,00 zł.

(str. 42-43, 187-188, 272-277 protokołu kontroli, załącznik nr 47, 534 do protokołu)

Od raportów kasowych odłączane były listy płac w przypadku wynagrodzeń wypłacanych w kasie urzędu. Dowody zastępcze do raportów nie były załączane.

W przypadku dowodów wpłat obejmujących kilka rodzajów należności spłacanych przez dłużników za pośrednictwem banków lub w kasie Urzędu Gminy, a dotyczących należności, dla których prowadzonych było kilka dzienników (np.: dziennik do ewidencji czynszów za lokale mieszkalne, dziennik do ewidencji czynszów lokale użytkowe, dziennik do ewidencji czynszów za garaże, dziennik do ewidencji należności za świadczenia wynajmującego lub zarządcy - przy współwłasności, za tzw. „opłaty eksploatacyjne”) na dowodzie wpisywane były pozycje z kilku dzienników.

Do poszczególnych dzienników nie były prowadzone zbiory dowodów księgowych dotyczących operacji księgowanych w tych dziennikach.

Dla wpłat księgowanych w dziennikach (dotyczących 9 dzienników) prowadzony był jeden zbiór dowodów księgowych. Nie były sporządzane „noty księgowe” które mogłyby stanowić dowody księgowe do poszczególnych dzienników, jeżeli wpłata dotyczyła kilku należności, jak podane wyżej z tytułu czynszów za garaże, czynszów za budynki gospodarcze, opłata za energię elektryczną.

(str. 203-204, 244, 265 protokołu kontroli, załączniki nr 540-462 do protokołu)

Księgowanie operacji gospodarczych w dziennikach bez dowodów księgowych źródłowych stanowiło naruszenie art. 20 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zwane dalej "dowodami źródłowymi" zewnętrzne obce - otrzymane od kontrahentów” oraz art. 14 ust. 2 zdanie drugie ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi.

Zgodnie z umową najmu lokalu mieszkalnego (socjalnego) w budynku położonym w m. K. zawartą w dniu 3 stycznia 2002 r. z najemcą, dla którego prowadzone było konto 64/2002:

„§ 3 l. 3. Zaliczki na poczet opłat za wywóz nieczystości płynnych płatne są miesięcznie z dołu do dnia 10-go każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.”

W rejestrach przypisów i odpisów sporządzonych przez inspektora ds. gospodarki komunalnej podane zostały:

- za styczeń 2002 r. - termin płatności: „do 30-go” oraz kwoty: czynszu, opłat i podatku VAT - termin płatności jest niezgodny z umową z dnia 3 stycznia 2002 r.
- za okres od lipca do grudnia 2002 r. termin płatności „do 30-go” oraz kwoty: czynszu, opłat i podatku VAT za cały okres (6 miesięcy) i za okres miesięczny - termin płatności jest niezgodny z umową z dnia 3 stycznia 2002 r.

W dniu 2.12.2002 r. wystawiona została faktura VAT nr 425/2002; data sprzedaży: XII/2002, nazwa towaru, usługi: czynsz mieszkanie, nieczystości stałe, nieczystości płynne - razem 89,66 zł w tym czynsz w wysokości 32,47 zł, podatek VAT w wysokości 3,74 zł.

Jako termin zapłaty podany został dzień 30.12.2002 r. - termin jest niezgodny z umową najmu - według umowy najmu terminy te przypadają:

- czynsz najmu - do 10 grudnia 2002 r. za grudzień 2002 r.
- opłaty za świadczenia wynajmującego - do 10 stycznia 2003 r. za grudzień 2002 r.

(str. 208-209 protokołu kontroli, załączniki nr 466-368 do protokołu)

Wystawienie faktury z terminem płatności zaliczki do 30.12.2002 r. za wywóz nieczystości płynnych stanowiło naruszenie warunków umowy zawartej z najemcą - wg umowy termin ten przypadał do dnia 10 następnego miesiąca za miesiąc poprzedni.

Według umowy najmu z dnia 15 marca 1996 r. zawartej z najemcą, dla którego prowadzone było konto nr 55, przedmiotem tej umowy jest lokal mieszkalny położony w budynku w m. K. o powierzchni użytkowej 35,31 m² (§ 1 umowy).

§ 4 umowy stanowi, że „z tytułu używania lokalu najemca jest obowiązany uiszczać wynajmującemu czynsz najmu w wysokości: 0,61 zł/m² x 44,13 m² = 26,91 zł”,

Wysokość czynszu ustalona została od powierzchni wyższej niż podana w § 1.

Wg powierzchni podanej w umowie czynsz powinien wynosić 21,54 zł.

W wyjaśnieniu z dnia 29.03.2004 r. inspektor ds. gospodarki komunalnej podała m.in. „..., że istotnie w pierwotnej umowie o najem lokalu jaka zawarta została z p. T. omyłkowo wpisano 35,31 m².

Do wyjaśnienia złożonego w dniu 29 marca 2004 r. inspektor ds. gospodarki komunalnej załączyła kserokopię umowy najmu, w której jako jej przedmiot podany został lokal mieszkalny o powierzchni użytkowej 35,31 m².

Na przechowywanie w aktach sprawy wadliwego egzemplarza umowy wskazuje „Porozumienie dotyczące warunków objęcia lokalu mieszkalnego w K. spisane w dniu 29 grudnia 1995 r.”

(str. 209-210 protokołu kontroli, załącznik nr 470 do protokołu)

Przechowywanie na stanowisku pracy w teczce aktowej wadliwych dokumentów, niebędących aktami sprawy, stanowi naruszenie § 34 ust. 1 Instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych” stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. Nr 112, poz. 1319 z późn zmianami), który stanowi, że „akta spraw przechowywane w wydziałach i w archiwum zakładowym”.

Umowa kupna - sprzedaży nieruchomości osobie, dla której prowadzone było konto 6335/95 (konto otrzymało numer aktu notarialnego) zawarta została w dniu 11 lipca 1995 r.

W umowie zawarty jest m.in. zapis, że:

3. Pierwszą z dziesięciu rat rocznych w wysokości 432,10 zł (...) kupująca wpłaci najpóźniej w terminie 7 dni przed zawarciem aktu notarialnego, a pozostałe raty w ten sposób:

Rata	Wysokość raty	% *	Razem	Termin płatności
------	---------------	-----	-------	------------------

--	--	--	--	--

* w kolumnie oznaczonej „%” długopisem dopisany został symbol „zł” bez podpisu osoby, która ten symbol dopisała oraz podpisów stron umowy.

Należności według umowy z dnia 11 lipca 1995 r. wynoszą 4.709,82 zł.

Akt notarialny Rep. A nr 6335/95 - umowa o ustanowieniu odrębnej własności lokalu i sprzedaży sporządzony został w dniu 11.09.1995 r.

Dla wszystkich rat w akcie notarialnym użyty został zwrot „wraz z oprocentowaniem ...%”

Na podstawie zapisów na koncie 6335/95 prowadzonym przez inspektor ds. obsługi kasy do konta syntetycznego 221, przy braku konta analitycznego do konta 226 brak możliwości potwierdzenia dokonania przez nabywcę wpłaty kwoty 942,78 zł, z tym że występujący w imieniu gminy członkowie Zarządu Gminy potwierdzili przed notariuszem dokonanie wpłaty kwoty 432,10 zł. Nie jest również możliwe ustalenie, w jakiej wysokości powinno zostać wykazane saldo konta 221.

Sposób zapłaty ceny sprzedaży w akcie notarialnym ustalono w sposób następujący:

„6. Cena sprzedaży została ustalona na kwotę 4.321 zł (...) i płatna jest w 10 ratach rocznych w ten sposób, że pierwsza rata w wysokości 432 zł 10 gr (...) została zapłacone przed podpisaniem umowy, co stawający pod ad. 1) i 2) potwierdzają. Pozostałe 9 (...) rat w łącznej kwocie 4.277 zł 72 gr (...) płatne są w ten sposób, że:

II rata w kwocie 432 zł 90 gr (...) wraz z oprocentowaniem 77,78 % płatna jest w terminie do dnia 31 marca 1996 r.

Również podobnie pozostałe raty ustalone zostały z oprocentowaniem wyrażonym w %.

Nabywca wpłacał raty, do których zamiast kwoty wynikającej z oprocentowania rat dodawane były kwoty w zł dla liczb oprocentowania wyrażonych w procentach.

Dla II raty wynoszącej 432,90 zł kwota odsetek wynikająca z oprocentowania raty (77,78 %) wyniosłaby 336,71 zł - łącznie 769,61 zł. dla tej raty kwota oprocentowania podana została w wysokości 77,78 zł - łącznie 510,68 zł. Różnica między II ratą należną wg aktu notarialnego, a II ratą wpłacaną przez nabywcę wynosi 258,93 zł.

Ogółem różnica za okres od 1995 r. do 31.12.2002 r. wynosi 1.205,52 zł.

(str. 220-222 protokołu kontroli, załącznik nr 479-482 do protokołu)

Przyjmowanie wpłat rat z kwotą oprocentowania wynikającą z przyjęcia liczby % jako liczby w zł stanowiło naruszenie warunków zapłaty zawartych w akcie notarialnym.

Na koncie 8842/97 - C.M. (konto otrzymało numer aktu notarialnego) prowadzonym do ewidencji należności i wpłat do konta syntetycznego 221 nie została ujęta wpłata I raty należnej przed sporządzeniem aktu notarialnego. Przy braku przeksięgowywania należności poszczególnych rat w kolejnych latach i przy braku konta analitycznego do konta syntetycznego 226 - Długoterminowe należności budżetowe nie jest możliwe ustalenie, w jakiej wysokości powinno zostać wykazane saldo konta 221 na 31.12.2002 r.

Na konto analityczne prowadzone do konta syntetycznego 221 nie były przeksięgowywane raty należne w poszczególnych latach z konta 226 na konto 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych z zapisem równoległym: Wn 840, Ma 760. Wpłaty dokonywane przez nabywcę z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem (w roku poprzedzającym rok, na który przypadał termin płatności) równoważone były na koncie 221 przypisaniem kwoty równej kwocie wpłaconej, równej należnej racie.

W 2002 r. na koncie nr 8842/97 wykazane zostały obroty - przypisy, wpłaty, salda (kursywa) podane zostały przypisy i salda, które powinny być wykazane na koncie):

Okres, Data, Termin	Oznaczenie	Przypisy	Przypisy powinny być	Wpłaty	Saldo	Saldo dla konta 221 powinno być	Uwagi
1997	II rata 97	525,10	525,10	525,10	0,00		
1997	III rata 98	516,20		516,20	0,00	516,20	nadpłata
1998	IV rata 99	507,30	516,20	507,30	0,00	507,30	nadpłata
1999	V rata 2000	498,40	507,30	498,40	0,00	498,40	nadpłata
2000	VI rata 2001	489,50	498,40	489,50	0,00	489,50	nadpłata

2001	VII/2002	480,60	489,50	480,60	0,00	480,60	nadpłata
2002	VIII/2003	471,70	480,60	480,70	0,00	471,70	nadpłata
2003	IX/2004	462,80	471,70	462,80	0,00	462,80	nadpłata

(str. 222-223 protokołu kontroli, załączniki nr 483, 484 do protokołu)

Niedokonywanie przeksięgowywania rat należnych za nieruchomości sprzedane na raty w roku budżetowego z konta 226 na konto 221 stanowiło naruszenie zasad funkcjonowania kont 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych, 226 - Długoterminowe należności budżetowe, 760 - Pozostałe przychody i koszty i 840 - Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Zasady te stanowią m.in.:

- a) konto 221 służy do ewidencji należności jednostek budżetowych z tytułu dochodów budżetowych, w których termin płatności przypada na dany rok budżetowy. Na stronie Wn konta 221 ujmuje się ustalone na dany rok budżetowy należności z tytułu dochodów budżetowych i zwroty nadpłat.
- b) konto 226 służy do ewidencji długoterminowych należności lub długoterminowych rozliczeń z budżetem ... Na stronie Wn konta 226 ujmuje się w szczególności: 2) inne długoterminowe należności, w korespondencji z kontem 840. Na stronie Ma konta 226 ujmuje się w szczególności: 2) przeniesienie należności długoterminowych do krótkoterminowych w wysokości raty należnej na dany rok oraz ustanie hipoteki, w korespondencji z kontem 221.
- c) na stronie Ma konta 840 ujmuje się również powstanie i zwiększenia rozliczeń międzyokresowych przychodów, a na stronie Wn - ich rozliczenie poprzez zaliczenie ich do przychodów roku obrotowego lub zysków nadzwyczajnych.

W dniu 03 lutego 2002 r. w Banku Spółdzielczym w Czarnkowie O/Lubasz złożone zostało przez Firmę Produkcyjno-Usługowo-Handlową - Jacek Bałęczny polecenie przelewu na kwotę 867,52 zł tytułem: „Opłata za alkohol 2002 sklep Klempicz” - stempel dzienny banku 03-02-02 (niedziela 3 lutego 2002 r.). Na poleceniu przelewu zamieszczona została data „4.02.02”.

Wpłata za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w sklepie w Miłkowie w wysokości 867,52 zł dokonana została bankowym dowodem wpłaty w dniu 31.01.2002 r. w Banku Spółdzielczym w Czarnkowie - Oddział w Lubasz.

W 2002 r. nie były wydawane decyzje stwierdzające wygaśnięcie zezwoleń, jeżeli przedsiębiorca w terminie do dnia 31 stycznia 2002 r. nie wniósł opłat za korzystanie z zezwoleń.

Opłaty wniesione zostały przez jednego z przedsiębiorców w innych terminach niż daty wydania zezwoleń - zezwolenia zostały wydane w dniu 14 lutego 2002 r. natomiast opłaty zostały wniesione w kasie Urzędu Gminy w dniu 4 marca 2002 r.

Na decyzjach - zezwoleniach przedsiębiorca podpisem potwierdził odbiór zezwoleń (dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych w m. Nowina i w m. Antoniewo), z tym że data odebrania zezwoleń nie została podana.

(str. 227-231 protokołu kontroli, załączniki nr 489, 490, 491, 492 do protokołu kontroli)

Zaniechanie wydawania decyzji w sprawie wygaśnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych stanowi naruszenie przepisu art. 18 ust. 12 pkt. 5 tej ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zgodnie z którym: „zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wygasa w przypadku: niedokonania opłaty przewidzianej w art. 11¹ do 31 stycznia każdego roku kalendarzowego objętego zezwoleniem.” w związku z art. 162 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 Nr 98, poz. 1071 z późn. zmianami), zgodnie w którym “Organ administracji publicznej, który wydał decyzję w pierwszej instancji, stwierdza jej wygaśnięcie, jeżeli decyzja: stała się bezprzedmiotowa, a stwierdzenie wygaśnięcia takiej decyzji nakazuje przepis prawa albo gdy leży to w interesie społecznym lub w interesie strony”.

Zgodnie z art. 11¹ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „opłata, o której mowa w ust. 1, wnoszona jest do kasy gminy w każdym kolejnym roku kalendarzowym objętym zezwoleniem, w terminie do dnia 31 stycznia da-

nego roku, wraz z pisemnym oświadczeniem o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim”, natomiast zgodnie z art. 11¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zmianami) „w roku nabycia lub utraty ważności zezwolenia opłatę, o której mowa w ust. 1, uiszcza się w wysokości proporcjonalnej do okresu ważności zezwolenia, z tym że pierwsza opłata wnoszona jest przed wydaniem zezwolenia”.

Dowody wpłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przechowywane były poza zbiorami dowodów księgowych - w aktach spraw o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu - na stanowisku pracy prowadzącym sprawy związane z wydawaniem zezwoleń; w 2002 r. sprawy prowadziła pani E. M.

Przechowywanie dowodów księgowych poza zbiorem dowodów księgowych stanowiło naruszenie art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zmianami) „Dowody księgowe i dokumenty inwentaryzacyjne przechowuje się w siedzibie zarządu lub oddziału (zakładu) jednostki w oryginalnej postaci, w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w podziale na okresy sprawozdawcze, w sposób pozwalający na ich łatwe odszukanie. Roczne zbiory dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych oznacza się określeniem nazwy ich rodzaju oraz symbolem końcowych lat i końcowych numerów w zbiorze”.

(str. 228-230 protokołu kontroli, załącznik 495 do protokołu kontroli)

Decyzją z dnia 28 maja 2002 r., znak sprawy D-5548/2/Z/02/02, Zarząd Gminy orzekł m.in.:

„1. Zezwolić wnioskodawcy na zajęcie pasa drogowego przy ul. Szkolnej w Lubaszu celem ułożenia przyłączy wodociągowych przez działki 798/3, 709/8 o łącznej powierzchni 105 metrów w dniu 31 maja 2002 r.

6. Ustalić odpłatność za zajęcie pasa drogowego w wysokości 276,42 zł.

Wysokość opłaty została obliczona w prawidłowej wysokości - z uwzględnieniem przepisu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1997 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o drogach publicznych (Dz.U. Nr 101, poz. 631).

W przedłożonych aktach sprawy brak:

- opinii zarządcy drogi w sprawie planowanego zajęcia pasa drogowego,
- harmonogramu robót umożliwiającą ich wykonanie w określonym terminie,
- zawiadomienia o zakończeniu robót i przywróceniu zajmowanego odcinka pasa do poprzedniego stanu użyteczności.

(str. 237 protokołu kontroli)

Nie wydanie przez zarządcę drogi opinii w sprawie planowanego zajęcia pasa drogowego, nieuzyskanie harmonogramu robót oraz zawiadomienia o zakończeniu robót i przywróceniu zajmowanego odcinka pasa do poprzedniego stanu użyteczności stanowiło naruszenie przepisów § 3, § 4 ust. 1 pkt 3 oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1986 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o drogach publicznych (Dz.U. Nr 6, poz. 33 ze zm.).

Wskazane przepisy stanowią:

§ 3. Zarządca drogi przed udzieleniem zezwolenia wydaje opinię w sprawie planowanego zajęcia pasa drogowego, w której określa warunki i terminy zajęcia pasa.

§ 4 ust. 1 pkt.3 Zajmujący pas drogowy po otrzymaniu opinii, o której mowa w § 3, jest obowiązany na miesiąc przed planowanym zajęciem pasa przedstawić zarządcy drogi: plan sytuacyjny pasa drogowego przewidywanego do zajęcia oraz harmonogram robót umożliwiającą ich wykonanie w określonym terminie.

§ 7 ust. 1. Zajmujący pas drogowy jest obowiązany powiadomić zarząd drogi o zakończeniu robót i przywróceniu zajmowanego odcinka pasa do poprzedniego stanu użyteczności.

Z obowiązującymi przepisami porównane zostały wynagrodzenia Wójta, Zastępcy Wójta (Sekretarza), Skarbnika Gminy oraz czterech innych pracowników - podstawy ustalenia składników i kwot wynagrodzeń wynikające z danych osobowych dotyczących kwalifikacji i uposażenia pracowników samorządowych zgromadzonych w przedłożonych aktach osobowych (świadczenia pracy, umowy o pracę i inne).

Wynagrodzenia były zgodne z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2000 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich (Dz.U. Nr 61, poz. 707 ze zm.).

Nieprecyzyjne były oświadczenia Wójta o przyznaniu dodatków specjalnych - z oświadczeń ze stycznia 2002 r. nie wynika, na jaki okres dodatki zostały przyznane (od stycznia czy lutego 2002 r.; miesięcznie czy na cały 2002 r.

Nie miało to negatywnego wpływu na wysokość wydatków na wynagrodzenia - dodatki wypłacane były za okresy miesięczne.

(str. 240-244 protokołu kontroli)

Sprawdzona została procedura ustalania składek na ubezpieczenia społeczne i fundusz pracy oraz procedura ustalania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz terminowość przekazania składek oraz zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń i nagród wypłaconych w maju 2002 r..

Składki na ubezpieczenia społeczne i fundusz pracy zostały ustalone w prawidłowej wysokości i opłacone w obowiązującym terminie tj. zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 z późn. zmianami) - polecenie przelewu z dnia 5.06.2002 r. - dow. ks. WB 206/13916-13927, polecenie przelewu z dnia 5.06.2002 r. - dow. ks. WB 206/13962-13989, polecenie przelewu z dnia 5.06.2002 r. dow. ks. WB 206/13928-13961.

Zaliczki na podatek dochodowy zostały ustalone w prawidłowej wysokości i przekazane na rachunek urzędu skarbowego w terminie do dnia 20 miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano zaliczki, tj. zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.) - polecenie przelewu z dnia 19.06.2002 r. - dow. ks. WB 221/15276-15307.

(str. 247-249 protokołu kontroli)

Z budżetu gminy w 2002 r. przyznana została dotacja Klubowi Sportowemu „RADWAN” w Lubaszu Podstawą powierzenia klubowi zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu była uchwała Nr XIX/229/01 Rady Gminy z dnia 06 lutego 2001 r. w sprawie powierzenia prowadzenia niektórych zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu Klubowi Sportowemu RADWAN w Lubaszu.

Klub złożył „Wniosek o udzielenie z budżetu Gminy Lubasz dotacji podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych”. Wniosek nie został opatrzony datą wpływu i poz. dz. korespondencji czym naruszono § 6 ust. 11 instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. Nr 112, poz. 1319 ze zm.), który stanowi, że „na każdej wpływającej na nośniku papierowym korespondencji umieszcza się w górnym lewym rogu pierwszej strony (na korespondencji przekazywanej bez otwierania - na przedniej stronie koperty) pieczętkę wpływu określającą datę otrzymania i wchodzący numer ewidencyjny z rejestru kancelaryjnego”

(str. 252-254 protokołu kontroli, załącznik nr 511 do protokołu)

Wnioskiem z dnia z dnia 08.04.2002 r. Gminny Klub Sportowy wystąpił o przekazanie dotacji z budżetu gminy w wysokości 8.000,00 zł.

Do wniosku zostało załączone „Rozliczenie dotacji 5.000,00” sporządzone w dniu 08.04.2002 r., w którym klub podał w 17 pozycjach kwoty poniesionych kosztów (16 faktur, rachunków i 1 delegacja). Do „Rozliczenia ...” załączone zostały kserokopie faktur, rachunków. Nie zostały załączone umowy zlecenia - poz. 17 „Rozliczenia ...” na wartość:

- Klub - kwota 1.140,00 zł,

- Stadion - kwota 130,00 zł.

Załączona została lista płac nr 1/2002 za miesiąc luty 2002 r. - 1.270,00 zł.

Nie zostały załączone umowy, z których wynikały zobowiązania ujęte na liście płac.

Załączenie list płać było sprzeczne z § 4 ust. 4 pkt 4.1. umowy nr 7/2002 z dnia 31 stycznia 2002 r. - powinny zostać załączone rachunki.

(str. 251-258 protokołu kontroli, załączniki nr 510, 511, 512, 521 do protokołu).

W okresie objętym kontrolą obowiązywała uchwała Nr XVII/194/00 Rady Gminy w Lubaszcu z dnia 08 listopada 2000 r. w sprawie wysokości diet oraz zwrotu kosztów podróży służbowych przysługujących radnym gminy Lubasz.

Zgodnie z § 2 uchwały „Podstawą wypłacenia diety jest lista obecności potwierdzona przez prowadzącego obrady”.

Z posiedzeń Zarządu Gminy oraz posiedzeń komisji rady gminy sporządzane były protokoły, w których na wstępie osoba sporządzająca protokół wpisywała obecnych na posiedzeniach.

Nie były sporządzane listy obecności radnych na posiedzeniach zarządu, komisji.

W „Liście wypłat diet dla radnych za udział w posiedzeniu Zarządu Gminy w Lubaszcu w dniu 22 maja 2002 r.” pole do potwierdzenia odbioru diety przy nazwisku N... R. zostało przekreślone - z porównania kwot na liście wypłat, sumy w dekretacji dowodu oraz raportu kasowego wynika, że pan Nowacki nie otrzymał diety, nie kwitował odbioru diety, mimo że w protokole podany został przez osobę sporządzającą protokół jako obecny.

(str. 47-48, 258-265 protokołu kontroli, załączniki nr 51, 525, 526, protokołu kontroli)

Niesporządzanie list obecności z posiedzeń Zarządu Gminy i Komisji Rady Gminy oraz niewypłacenie radnemu diety za udział w posiedzeniu Zarządu Gminy w dniu 22 maja 2002 r., przy przyjętym sposobie dokumentowania obecności radnych na posiedzeniach, stanowiło naruszenie § 2 uchwały Nr XVII/194/00 Rady Gminy z dnia 08 listopada 2000 r. w sprawie wysokości diet oraz zwrotu kosztów podróży służbowych przysługujących radnym gminy Lubasz.

Urząd Gminy wypłacił ekwiwalenty za udział „w zdarzeniu w dniu 29.10.2002 r.” osobie, która nie posiadała upoważnienia od pozostałych osób. Do wypłaty sporządzona została „Lista płać nr 19/2002 za miesiąc październik 2002 roku”. Podstawą wypłaty było „Potwierdzenie udziału w zdarzeniu w dniu (wzór nr 11) 29.10.2002 r. - trasa Dębe - Goraj - powalone drzewo na drodze” wystawione przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Czarnkowie.

Odbiór gotówki z kasy potwierdziła jedna osoba - podpis nieczytelny. Na liście występują nazwiska rozpoczynające się od liter W. i H. - nieczytelny podpis nie pozwala na zidentyfikowanie osoby, która pokwitowała odbiór gotówki.

Nie zostały przedłożone upoważnienia do odbioru (pobierania) ekwiwalentów za udział w zdarzeniach (w zdarzeniu w dniu 29.10.2002 r.).

(str. 261-265 protokołu kontroli, załączniki nr 530 protokołu kontroli)

Dokonanie wypłaty ekwiwalentów osobie nieupoważnionej stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „dowód księgowy powinien zawierać co najmniej podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów”.

Prawidłowość ustalenia wysokości dodatków mieszkaniowych wypłacanych w 2002 r. sprawdzona została na przykładzie akt dwóch spraw zakończonych wydaniem decyzji o przyznaniu dodatków.

Wysokość dodatków ustalona została zgodnie z:

- w zakresie dodatku przyznanego decyzją wydaną w 2001 r. a wypłacanego w 2002 r. - przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz.U. Nr 40, poz. 403 ze zm.),
- w zakresie dodatku przyznanego decyzją wydaną w 2002 r. - przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz.U. Nr 156, poz. 1817).

(str. 267-269 protokołu kontroli)

Podczas kontroli sprawdzane było kontrasygnowanie przez Skarbnika Gminy umów, z których wynikały zobowiązania pieniężne dla gminy.

Wszystkie umowy wymienione w protokole kontroli były kontrasygnowane przez Skarbnika Gminy - zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 nr 142, poz. 1591 ze zm.).

Sprawdzona została prawidłowość rozliczeń wyjazdów służbowych. Zwroty kosztów podróży służbowych dokonane zostały zgodnie z przepisami

- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz.U. Nr 151, poz. 1720)
- rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.

(str. 281-284 protokołu kontroli)

Na fakturach (rachunkach) dotyczących zamówień z wolnej ręki zamieszczone były opisy - uproszczona dokumentacja podstawowych czynności związanych z postępowaniami, zawierająca m.in. powody zastosowania przez zamawiającego trybu dokonywania zamówienia innego niż przetarg nieograniczony.

Spełniane były tym samym wymagania określone w art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.).

W toku czynności kontrolnych przy zastosowaniu metody średniej arytmetycznej ustalone zostało przeciętne miesięczne i roczne zatrudnienie pracowników. W wyniku porównania przeciętnego zatrudnienia rocznego ustalonego podczas kontroli z przeciętnym rocznym zatrudnieniem ustalonym w Urzędzie Gminy (również metodą średniej arytmetycznej) wykazane zostało zniżenie wysokości odpisu na zakładowy fundusz socjalny. „Naliczanie, korekta odpisów na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych” powierzone zostało inspektor ds. placowych oświadczeniem Wójta Gminy z dnia 2002-06-21; znak sprawy: Ks.1010/93/2002).

Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych został zniżony o kwotę 33,45 zł, co stanowi 0,20 % kwoty przekazanej. Różnica wynika z ujęcia w rozliczeniu odpisu na osobę, która z dniem 8 października przeszła na emeryturę, a nieujęcia odpisu na pracownika zatrudnionego 25 listopada 2002 r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

(str. 284-286 protokołu kontroli, załączniki nr 535, 536 do protokołu)

W dniu 31 lipca 2002 r. pomiędzy Gminą Lubasz a Lubaskim Towarzystwem Kulturalnym w Lubaszu została zawarta umowa Nr 81/02 na finansowanie oprawy kulturalnej imprezy - tj. obsługę medialną imprezy w tym występy artystyczne zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych.

Umowa została zawarta po terminie wskazanym w harmonogramie realizacji (13.07.2002 r. - 14.07.2002 r.).

Według umowy:

§ 2. Dofinansowywany zobowiązuje się do:

- 1) Wykorzystania kwoty dotacji zgodnie z jej przeznaczeniem,*
- 2) rozliczenia dotacji udzielonej z budżetu gminy Lubasz na druku stanowiącym załącznik do niniejszej umowy w terminie do dnia 30 sierpnia 2002 r.*
- 3) prowadzenia dokumentacji wydatkowanych środków w sposób umożliwiający kontrolę i ocenę wykonania zadania pod względem rzeczowym i finansowym,*
- 4) realizowania przedmiotu dotacji w trybie ustawy o zamówieniach publicznych.*

Rozliczenie dotacji udzielonej z budżetu gminy Lubasz w kwocie 1.000,00 zł sporządzone zostało w dniu 20.08.2002 r. na formularzu stanowiącym załącznik do uchwały nr IX/95/99 Rady Gminy w Lubaszu z dnia 3 listopada 1999 r.

Ocena merytoryczna efektów zadania sporządzona przez Urząd Gminy - „dotacja w wysokości 1.000,- zł została wykorzystana celowo” - potwierdzona została w dniu 20.08.2002 r. przez Zastępcę Wójta i Skarbnika Gminy.

Ocena nie zawiera wyników kontroli pod względem legalności - taki warunek w umowie nie został zawarty.

Zgodnie z § 5 ust. 1 uchwały Nr IX/95/99 Rady Gminy z dnia 3 listopada 1999 r. w sprawie trybu postępowania o udzielenie z budżetu gminy dotacji, sposobu jej rozliczania oraz kontroli wykonania zleconego zadania przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych i nie działają-

ce w celu osiągnięcia zysku: „Podmiot jest zobowiązany zgodnie z umową do przedstawienia rozliczenia zadań pod względem rzeczowym i finansowym, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały”.

Do rozliczenia została załączona kserokopia rachunku nr 0/12 wystawionego w dniu 14.07.2002 r. przez Agencję Artystyczną SOUND MUSIC – I. S. z Wielonia - za obsługę imprezy plenerowej; wartość 4.860,00 zł. Kontrahent jako sposób i termin zapłaty podał na fakturze: gotówka; 14.07.2002 r.

Na kserokopii faktury zamieszczona została adnotacja „Otrzymałam” - bez potwierdzenia odbioru gotówki.

Z przedłożonych dokumentów nie wynika, czy i w jakim trybie udzielone zostało zamówienie publiczne na obsługę imprezy - wymóg stosowania ustawy o zamówieniach publicznych wynikał z § 1 ust. 2 oraz § 2 pkt 4 umowy.

Przedstawiciel LTK podał w rozliczeniu, że „Zadanie wykonano zgodnie z umową na kwotę 1.000,- zł. Udzielona dotacja pokryła część imprezy kulturalnej towarzyszącej XI TRIATHLONOWI”

(str. 291-293 protokołu kontroli, załączniki nr 541-544 do protokołu kontroli)

Nieustalenie w umowie trybu kontroli (pod względem legalności) wykonywania zadania stanowiło naruszenie art. 71 ust 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że „umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać tryb kontroli wykonywania zadania”.

W zakresie wydatków w rozdziale 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi § 430 - Zakup usług pozostałych w Urzędzie Gminy sporządzone zostały:

- jeden protokół z posiedzenia Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaszcu - odbyło się w dniu 25 listopada 2002 r.,
- trzy listy obecności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaszcu: posiedzenie w dniu 20.02.2002 r., posiedzenie w dniu 9.09.2002 r., posiedzenie w dniu 25 listopada 2002 r.

Według protokołu z posiedzenia Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaszcu z dnia 25 listopada 2002 r.:

„... Poszczególni członkowie komisji byli zaangażowani w jej pracę następująco:

P. K.G. - kontrola podmiotów prowadzących sprzedaż nap. alk. na przełomie I i II - 2 godz. (3 punkty skontrolow.), przeprowadzała kontrolę świetlic socjoterapeutycznych w Gimnazjum - 5 godz. brała udział w 3 posiedzeniach komisji - 2 godz. podobnie P. JK., P. L.Z.i i P. W.Z., P. G.G. - prowadzenie rozeznania środowiska w celu w skierowania do psychologa w ilości 12 godz. w roku, obsługa psychologa i organizacja jego pracy - 10 godzin, kontrola świetlicy socjot. - 1 godz. P. E.M. - przygotowanie i obsługa posiedzeń komisji - łącznie 10 godzin. Kontrola podmiotów - 12 godzin (wszystkie placówki w terenie, monitoring środowiska dla psychologa 2 godziny”.

Z zapisów na koncie - rozdział 85154 § 4300 wynika, że członkowie komisji otrzymali w 2002 r. wynagrodzenia m.in. za przeprowadzanie kontroli u podmiotów korzystających z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, za monitoring czy inne czynności.

Wykonanie czynności, za które wypłacone zostały wynagrodzenia nie zostało udokumentowane (za przeprowadzenie kontroli podmiotów, monitoring).

(str. 294-296 protokołu kontroli, załączniki nr 545-551 do protokołu)

Ujęcie w księgach rachunkowych zdarzeń bez udokumentowania ich faktycznego wystąpienia stanowiło naruszenie art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym: „zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną”, art. 20 ust 2 tej ustawy, że „podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej oraz art. 22 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o rachunkowości, który stanowi, że „dowody księgowe powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21, oraz wolne od błędów rachunkowych.

W przedłożonym projekcie budowlanym, na podstawie którego realizowana była budowa chodnika w m. Jędrzejewo występuje „Kosztorys inwestorski nr 184” sporządzony przez pana K. M. w dniu 24.06.1999 r., z przedmiarem sporządzonym przez pana J. A., dotyczącym budowy ulicy wiejskiej w m. Jędrzejewo - wartość kosztorysowa 327.630,77 zł.

W przedłożonych dokumentach brak kosztorysu inwestorskiego, z którego powinna wynikać wartość zamówienia - na budowę chodnika w m. Jędrzejewo.
(str. 300-304 protokołu kontroli, załączniki nr 552-563 do protokołu)

Realizacja zadania z uzasadnieniem, według wyjaśnienia Zastępcy Wójta 29 marca 2004 r., znak sprawy Or.0117/51, że „ze względu na ograniczone środki finansowe, jakimi dysponuje sołectwo, realizacja zadania w jednym zamówieniu jest niemożliwa. Zadanie realizuje się więc etapowo dostosowując zakres wykonywany w danym roku do możliwości finansowych sołectwa. Jedyńą możliwością, aby optymalnie wykorzystać przeznaczone na ten cel środki finansowe, a jednocześnie uzyskać maksymalny efekt rzeczowy, było przeprowadzenie w 2002 roku procedury, w której elementem pozwalającym na wyłonienie najkorzystniejszej oferty są najniższe stawki jednostkowe wynikające z kosztorysu” stanowiła naruszenie przepisów ustawy o finansach publicznych:

- art. 28 ust. 4, który stanowi, że „jednostki sektora finansów publicznych dokonują zakupów dostaw, usług i robót budowlanych na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 10 czerwca 1994r. (Dz.U. Nr 119, poz.773 ze zm., tj. z 2002 r. Dz.U. Nr 72, poz.664) o zamówieniach publicznych”
- art. 124 ust. 1 pkt 2 lit. b, który stanowi, że „uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego określa: wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji wydatków, z wyodrębnieniem wydatków majątkowych”
- art. 124 ust. 4 pkt 1 i 2 „uchwała budżetowa gminy może również określać: wydatki jednostek pomocniczych gminy oraz uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy”,

Udzielenie zamówienia na roboty budowlane polegające na budowie chodnika bez ustalenia wartości szacunkowej zamówienia, będącego skutkiem braku kosztorysu inwestorskiego oraz realizacja zadania w m. Jędrzejewo „etapowo” stanowiły naruszenie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, które stanowią:

- art. 3 ust 2 - „zamawiający nie może w celu uniknięcia stosowania ustawy lub uniknięcia procedur udzielania zamówień publicznych określonych ustawą dzielić zamówienia na części oraz zaniżać wartości zamówienia;
- art. 35 ust. 1 - „zamawiający obowiązany jest, w odniesieniu do robót budowlanych, posiadać dokumentację określającą przedmiot przetargu oraz kosztorys inwestorski”
- art. 35 ust. 2a - „kosztorys inwestorski stanowi podstawę do określania wartości szacunkowej zamówienia na roboty budowlane.”

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) „do wyłącznej właściwości rady gminy należy: ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki”, natomiast zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 4 tej ustawy wykonywanie budżetu należało do zarządu gminy, a po zmianie ustawy - należy do wójta gminy, a z art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym wynika, że „Statut gminy określa uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy”.

Rejestr zamówień publicznych w 2002 r. prowadziła inspektor ds. wojskowych i obrony cywilnej - mimo że zakres czynności z dnia 02.01.1996 r. nie zawiera zadania dotyczącego prowadzenia rejestru zamówień publicznych.

W części rejestru, prowadzonej dla zamówień publicznych, których wartość przekraczała w 2002 r. 3.000 euro nie została podana wartość zamówień, nie zostały podane tryby udzielenia zamówień w 2002 r., a z zapisów w tej części rejestru wynika, że ujmowane w nim były faktury dotyczące zamówień udzielonych przez rokiem 2002, a nie zamówienia udzielone w 2002 r.

Prowadzony rejestr nie pozwala na ustalenie wartości zamówień (bez podatku VAT) - brak przeliczenia wartości zamówień przez kurs euro.

Z „Rejestru zamówień publicznych 2002” prowadzonego przez panią M. S. nie wynika, które z ujętych w tym rejestrze zamówień udzielane były w innym trybie niż z wolnej ręki. (str. 311-312 protokołu kontroli, załączniki 580-584 do protokołu)

W dniu 19 lutego 2002 r. sporządzono „Wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży”, w którym pierwszeństwo na własność przysługuje najemcy. Wykaz nie zawiera pełnego opisu nieruchomości: w części dotyczącej części wspólnych, opis został ograniczony do powierzchni gruntów, lokali mieszkalnych i garaży brak przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym i sposobu zagospodarowania oraz terminu do złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2, co narusza art. 35 ust. 2 pkt 3, 4 i 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.).

str. 319 protokołu kontroli, załącznik nr 594 do protokołu)

W ewidencji środków trwałych - „Księga środków trwałych” - powierzchnia wszystkich gruntów stanowiących własność gminy wynosiła na ostatni dzień 2002 r. 424,8863 ha, a ich wartość 2.978.770,03 zł, w tym:

Lp.	Rodzaj gruntów	Powierzchnia	Wartość
1.	grunty rolne	85,5128	219.666,81
2.	grunty leśne	42,6212	320.361,88
3.	tereny komunikacyjne	217,8528	1.626.100,73
4.	pozostałe grunty	78,8995	812.640,61
		424,8863	2.978.770,03

W gruntach zabudowanych i zurbanizowanych (podgrupa 03) wykazane zostały tereny komunikacyjne, nie zostały podane: tereny mieszkaniowe, tereny zabudowane inne, zurbanizowane tereny niezabudowane, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, nieużytki. Ewidencja gruntów nie była prowadzona wg klasyfikacji rodzajowej środków trwałych - zastosowany został podział wg wsi czym naruszono zasady klasyfikowania środków trwałych podanych w Części I - objaśnienia wstępne; uwagi ogólne Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) stanowiącej załącznik do rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz.U. Nr 112, poz. 1317 ze zm.) klasyfikacja ta służy m.in. do celów ewidencyjnych, ustalaniu stawek odpisów amortyzacyjnych oraz badań statystycznych, które stanowią: że „Klasyfikacja Środków Trwałych (KŚT) jest usystematyzowanym zbiorem obiektów majątku trwałego służącym m.in. do celów ewidencyjnych, ustalaniu stawek odpisów amortyzacyjnych ...”.

(str. 329 protokołu kontroli)

Informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków przekazane zostały przez Z-cę Wójta i Skarbnika pismem z:

a) dnia 07 stycznia 2002 r., znak sprawy Fn.I-3017/1/2002 - do Gminnego Zespołu Szkół i Przedszkoli w Lubaszcu, w którym podano wysokość kwot zabezpieczonych w planie budżetu na 2002 r. dla:

- Szkoły Podstawowej w Lubaszcu,
- Szkoły Podstawowej w Miłkowie,
- Szkoły Podstawowej w Kruczu,
- Szkoły Podstawowej w Jędrzejewie,
- Publicznego Gimnazjum w Lubaszcu,
- „Dowożenie uczniów do szkół”,
- „Zespołu Ekonom.-Administr.”,
- „Placówki dokszt. nauczycieli”,

- „Poz. dział. - odp. na ZFŚS nauczyc. emeryt.”,
 - Przedszkoli.
- b) dnia 10 stycznia 2002 r., znak sprawy Fn.I-3017/2/2002 - do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaszu - zadania własne i zlecone,
- c) dnia 10 stycznia 2002 r., znak sprawy Fn.I-3017/3/2002 - do Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaszu - kwoty dotacji dla ośrodka kultury i biblioteki.

Zarząd Gminy nie przekazał podległym jednostkom w terminie 21 dni od dnia uchwalenia uchwały budżetowej (27 grudnia 2001 r.) informacji o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji czym naruszono art. 126 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

(str. 337 protokołu kontroli, załączniki nr 603-605 do protokołu)

Przedstawiając Panu Wójtowi powyższe ustalenia kontroli Regionalna Izba Obrachunkowa wnosi o ich wykorzystanie w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz usprawnienia gospodarki finansowej gminy poprzez wykonanie i realizację następujących wniosków pokontrolnych:

1. Ustalić w zakresach czynności zadania pracowników w sposób jednoznaczny, nie budzący wątpliwości, który z pracowników jakie czynności wykonuje w ramach podziału zadań realizowanych przez Urząd Gminy.
2. Ustalić procedury kontroli biorąc pod uwagę standardy kontroli finansowej opublikowane w Komunikacie Nr 1 Ministra Finansów z dnia 30 stycznia 2003 r. w sprawie ogłoszenia "Standardów kontroli finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych" (Dz.Urz. Min.Fin. Nr 3, poz. 13).
3. Kontrolować przestrzeganie przez podległe i nadzorowane przez siebie jednostki sektora finansów publicznych realizacji procedur oraz kontrolą obejmować w każdym roku co najmniej 5 % wydatków podległych jednostek organizacyjnych.
4. Zakładowy plan kont uzupełnić o wykaz kont syntetycznych dla środka specjalnego, wykaz kont ksiąg pomocniczych, konta pozabilansowe (syntetyczne i analityczne) należności i zobowiązań warunkowych i inne, których obowiązek prowadzenia wynika z obowiązujących przepisów.
5. Ustalić w zakładowym planie kont formy prowadzenia pozaksięgowej ewidencji skutków obniżenia stawek podatków i innych ulg podatkowych.
6. Odpisów umorzeniowych i amortyzacyjnych dokonywać w sposób planowy, z wyszczególnieniem środków trwałych oraz wartości umorzenia (amortyzacji) od tych środków trwałych - drogą systematycznego, planowego rozłożenia ich wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji.
7. Założyć konta ksiąg pomocniczych dla rozrachunków z podatnikami podatku od środków transportowych, z inkasentami oraz pomocnicze konta zbiorcze zobowiązania pieniężnego wsi (do konta syntetycznego 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych), dla rozrachunków z radnymi z tytułu należnych im diet (do konta syntetycznego 240 - Pozostałe rozrachunki), konta do rozliczeń wydatków budżetowych jednostek budżetowych (do konta syntetycznego 223 - Rozliczenie wydatków budżetowych), księgi rachunkowe środka specjalnego, pozabilansowe konta do ewidencji należności i zobowiązań warunkowych. Założyć konta ksiąg pomocniczych do konta syntetycznego 226 - Długoterminowe należności budżetowe z uwzględnieniem prowadzenia dziennika w razie prowadzenia tych kont poza programem komputerowym FK oraz zasad księgowania na tych kontach: przypis należności: Wn 226, Ma 840, przeksięgowanie rat należnych w roku budżetowym do należności roku budżetowego: Wn 221/Ma 226 z zapisem równoległym: Wn 840, Ma 760.
8. Z ewidencji bilansowej (konta 140 - Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne) wyksięgować wartość należności i zobowiązań wynikających z weksli in blanco, gwarancji bankowych (ubezpieczycieli).

9. Księgi rachunkowe prowadzić bieżąco, aby pochodzące z nich informacje umożliwiały zgodnie ze stanem faktycznym i w terminie sporządzanie sprawozdań finansowych.
10. Sprawozdania zbiorcze sporządzać w szczególności sprawozdań jednostkowych - na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego jako jednostki budżetowej i jako organu, a w razie nieprawidłowości ujawnionych w sprawozdaniach jednostkowych, podejmować działania w celu ich usunięcia. Sporządzać sprawozdania jednostkowe jednostki samorządu terytorialnego jako jednostki budżetowej i jako organu w celu umożliwienia sporządzenia sprawozdań zbiorczych.
11. Dane liczbowe w jednostkowych sprawozdaniach budżetowych wykazywać zgodnie z danymi prawidłowo prowadzonej pozaksięgowej ewidencji skutków zwolnień od podatku od środków transportowych oraz stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz.U. Nr 68, poz. 634 ze zm.).
12. Skorygować sprawozdania: Rb-Z o stanie zobowiązań wymagalnych, Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych, oraz Rb-PDP z wykonania podstawowych dochodów podatkowych sporządzone za poszczególne okresy sprawozdawcze 2002r. i przesłać do Ministerstwa Finansów za pośrednictwem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu. Przy korygowaniu sprawozdań o dochodach budżetowych z tytułu podatków uwzględnić ustalone w toku kontroli dane dotyczące skutków obniżenia stawek podatku od nieruchomości, obniżenia ceny skupu żyta przyjętej jako podstawa ustalenia podatku rolnego na obszarze gminy oraz umorzenia zaległości podatkowych.
13. Spowodować aby pracownicy Urzędu Gminy prowadzili spisy spraw, dla każdej końcowej w podziale klasyfikacji pozycji jednolitego rzeczowego wykazu akt. Wzmocnić nadzór nad przestrzeganiem w Urzędzie przepisów obowiązującej instrukcji kancelaryjnej.
14. Przy umarzaniu kwot zaległości podatkowych, które nie przekraczają pięciokrotnej wartości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym wydawać decyzje o umorzeniu, z pozostawieniem decyzji w aktach podatkowych, a skutki umorzeń wykazywać w sprawozdaniach budżetowych.
15. Zobowiązać kierowników placówek oświatowych do prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania bilansów, lub podjąć działania w celu prowadzenia wyodrębnionych ksiąg rachunkowych dla poszczególnych placówek.
16. Przychody i rozchody w raportach kasowych oraz na koncie 101 - Kasa ujmować zgodnie z faktycznym ich przebiegiem.
17. Wzmocnić nadzór nad gospodarką drukami ścisłego zarachowania i zachowaniem należytej staranności przy prowadzeniu ewidencji druków i innych dokumentów.
18. Spowodować aby dowody księgowe były sprawdzane i zatwierdzane przez osoby do tych czynności zobowiązane, uprawnione lub upoważnione oraz, aby dowody stwierdzające dokonanie operacji gospodarczych oraz dowody księgowe zbiorcze zawierały wszystkie elementy wymagane dla tych dowodów.
19. Dowody księgowe oznaczać numerami identyfikacyjnymi i przechowywać w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w podziale na okresy sprawozdawcze, w sposób pozwalający na ich łatwe odszukanie (zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy o rachunkowości).
20. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego wprowadzać w postaci zapisu, każde zdarzenie które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym na podstawie prawidłowo sporządzonych dowodów zewnętrznych lub sporządzanych przez jednostkę dowodów księgowych zbiorczych, które powinny służyć do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione
21. Zapisy księgowe wpływów czynszów należnych Urzędowi Gminy jako zarządcy lokali mieszkalnych na koncie 130- rachunek bankowy jednostki dokonywać na podstawie dowodów bankowych - sporządzać bankowe dowody wpłat czynszów należnych Urzędowi Gminy od najemców lokali z zasobu mieszkaniowego gminy.

22. Przy wydawaniu przepisów wewnętrznych, stanowiących uszczegółowienie zasad inwentaryzacji uwzględniać w pierwszej kolejności zasady określone w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tj. z 2002 r. Dz.U. Nr 76, poz.694)
23. Inwentaryzację gruntów i innych środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony oraz budynków (lokali stanowiących własność gminy) przeprowadzać drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami, z uwzględnieniem § 5 ust. 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 153, poz. 1752), który stanowi, że „grunty, budynki i budowle podlegają inwentaryzacji w sposób określony w przyjętych przez jednostkę zasadach rachunkowości”. Inwentaryzację innych aktywów i pasywów przeprowadzać metodami właściwymi dla ich rodzaju - wg zasad określonych w art. 26 ustawy o rachunkowości.
24. Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazanym w księgach rachunkowych wyjaśniać i rozliczać w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.
25. W każdym przypadku, w razie zmiany stanu zaległości objętej tytułem wykonawczym, zawiadamiać organ egzekucyjny.
26. Na podstawie przepisów działu IV rozdziału 8 Ordynacji podatkowej podjąć działania w celu złożenia przez Klub Sportowy RADWAN deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości, przez nabywców nieruchomości będących osobami fizycznymi - informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, a przez właścicieli środków transportowych - deklaracji na podatek od środków transportowych na dany rok podatkowy; wysokość zobowiązań podatkowych, po wszczęciu postępowania podatkowego, określić na podstawie art. 21 § 3 i § 5 Ordynacji podatkowej z uwzględnieniem przepisu art. 53a tej ustawy. W razie potrzeby stosować środki egzekucyjne, które prowadzą bezpośrednio do wykonania przez podatników obowiązków określonych w ustawach podatkowych, zgodnie z art. 7 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968 ze zm.).
27. Deklaracje w sprawie podatku od nieruchomości oraz w sprawie podatku leśnego (od przedmiotów opodatkowania stanowiących własność gminy, nie oddanych w posiadanie zależne) składać oraz podatki stanowiące dochody budżetu gminy obliczone w deklaracjach wpłacać na rachunek budżetu gminy w ustawowych terminach. Rada Gminy, w drodze uchwał, może wprowadzić inne zwolnienia przedmiotowe niż określone w ustawach podatkowych. Założyć i prowadzić konta do ewidencji należności i wpłat podatków od gminy.
28. Spowodować, aby wydruki komputerowe będące księgami rachunkowymi były oznaczane elementami wymaganymi przepisami ustawy o rachunkowości.
29. W razie wątpliwości co do rzetelności złożonej deklaracji wzywać podatnika do udzielenia niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wyznaczając mu odpowiedni termin oraz wskazując przyczyny, ze względu na które dane zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość - tj. zgodnie z art. 186 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.).
30. Decyzje ustalające wysokość podatków sporządzać i przechowywać zgodnie z obowiązującymi przepisami.
31. Podjąć działania, aby kartoteki podatników były oznaczane takimi samymi numerami, jaki jest nadawany w rejestrze kont.
32. Przy ustalaniu podatków przestrzegać obowiązujące w roku podatkowym przepisy dotyczące obowiązku podatkowego, wydawania decyzji, postępowania podatkowego.
33. Spowodować, aby decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej wydawane były przez organ podatkowy lub przez innych pracowników Urzędu w imieniu Wójta na podstawie upoważnienia udzielonego przez Wójta Gminy.
34. Spowodować dokonanie uzgodnień danych dotyczących powierzchni i klas bonitacyjnych gruntów gospodarstw rolnych w prowadzonych kartach gospodarstw z danymi z ewidencji gruntów.

35. Spowodować aby wykaz środków transportowych sporządzany był przez jednostkę organizacyjną gminy, na którą środki transportowe zostały zarejestrowane.
36. Podjąć działania w celu usprawnienia rozliczeń inkasenta z pobranych kwot opłaty targowej; rozważyć możliwość wprowadzenia pokwitowań opłaty targowej, zawierających stawki tej opłaty uchwalone przez Radę Gminy, w celu umożliwienia dokonywania przypisów na koncie, które powinno być prowadzone dla rozrachunków z inkasentem.
37. Rozważyć możliwość ustalenia w zakładowym planie kont dokumentowania operacji gospodarczych za pomocą księgowych dowodów zastępczych, spełniających wymagania określone dla dowodów księgowych, do sporządzania których uprawnione byłyby osoby dokonujące tych operacji - w przypadku uzasadnionego braku możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych - za odłączane od raportów kasowych listy płac, do rozliczania wpłat należności z różnych tytułów, na które wystawiony został jeden dowód wpłaty, inne - zgodnie art. 20 ust. 4 ustawy o rachunkowości.
38. W rozrachunkach z najemcami lokali przestrzegać zasad ustalonych w umowach najmu.
39. Spowodować przestrzeganie przez pracowników obowiązującej instrukcji kancelaryjnej, zobowiązać Sekretarza Gminy, do dokonywania, zgodnie z zakresem czynności, wewnętrznych kontroli przestrzegania instrukcji kancelaryjnej w Urzędzie Gminy.
40. Podjąć działania w celu rozliczenia nabywcy nieruchomości z ceny nabycia ustalonej w akcie notarialnym Rep. A nr 6335/95 z dnia 11.09.1995 r.
41. Dokonać rozliczenia długoterminowych należności budżetowych i należności z tytułu dochodów budżetowych z tytułu sprzedaży nieruchomości na raty. Konta ksiąg pomocniczych do konta 226 - Długoterminowe należności budżetowe do ewidencji należności długoterminowych, prowadzić w powiązaniu z dziennikiem w razie ich wyodrębnienia z programu komputerowego.
42. W razie niedokonania przez przedsiębiorcę wpłat opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w obowiązującym terminie wydawać decyzje stwierdzające wygaśnięcie zezwoleń. Zezwolenia wydawać po wniesieniu pierwszej opłaty i uzyskaniu opinii przez GKPiRPA
43. Dowody księgowe przechowywać w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w podziale na okresy sprawozdawcze, w sposób pozwalający na ich łatwe odzyskanie.
44. Dokumenty wpływające do Urzędu Gminy rejestrować w dzienniku korespondencyjnym. Nie podlegają rejestracji rachunki, faktury i inne dokumenty księgowe - zgodnie z § 19 ust. 1 instrukcji kancelaryjnej.
45. Przy rozliczaniu wykorzystania dotacji udzielanych z budżetu Gminy przestrzegać zasad określonych w umowach.
46. Sporządzać listy obecności radnych na posiedzeniach Komisji, rozpatrzyć możliwość wypłacenia diety radnemu za udział w posiedzeniu Zarządu Gminy w dniu 22 maja 2002 r.
47. Wypłaty środków pieniężnych dokonywać osobom uprawnionym do ich odbioru, a innym - tylko na podstawie upoważnień osób uprawnionych.
48. Na rachunek ZFŚS przekazać równowartość zaniżenia odpisu za 2002 r. w kwocie 33,45 zł. Wydatki z tego tytułu uwzględnić w budżecie gminy na 2004 r.
49. Przy zawieraniu umów na realizację zadań publicznych przez podmioty pożytku publicznego stosować zasady i procedury określone w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873 ze zm.), a w zakresie innych zadań niż określone tą ustawą przepisy uchwały Rady podjętej na podstawie art. 118 ust.2 ustawy o finansach publicznych.
50. Przy realizacji zamówień publicznych przestrzegać procedur określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177 ze zm.).
51. Ustalić formę prowadzenia rejestru zamówień publicznych dostosowaną do aktualnie obowiązujących przepisów.
52. W wykazach nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży podawać pełny zakres informacji, wymagany przepisami prawa.

53. Ewidencję szczegółową środków trwałych (konta ksiąg pomocniczych - art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości) prowadzić zgodnie z podziałem wynikającym z obowiązującej klasyfikacji środków trwałych.
54. Informacje o ostatecznych kwotach wydatków (lub dochodów i wydatków) przekazywać podległym jednostkom w terminie 21 dni od dnia uchwalenia uchwały budżetowej.

O sposobie realizacji wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania należy powiadomić Regionalną Izbę Obrachunkową w Poznaniu, Al. Niepodległości 18 w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W przypadkach i na warunkach określonych w art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych do wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu mogą być wniesione zastrzeżenia do rozpatrzenia przez Kolegium Izby. Termin wniesienia zastrzeżeń wynosi 14 dni i jest liczony od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego.

Z – ca Prezesa
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Poznaniu
(-) Grażyna Wróblewska